

Advokatrådet

ADVOKAT
SAMFUNDET

Erhvervs- og Vækstministeriet
Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen
Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby

KRONPRINSESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K
TLF. 33 96 97 98

DATO: 10. august 2017
SAGSNR.: 2017 - 1927
ID NR.: 474368

hc@kfst.dk + kle@kfst.dk

Høring - over udkast til ændring af konkurrenceloven

Ved e-mail af 23. juni 2017 har Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen anmodet om Advokatrådets bemærkninger til ovennævnte udkast.

Advokatrådet har følgende bemærkninger:

Undtagelse fra forbuddet mod konkurrencebegrænsende aftaler

Advokatrådet har forståelse for, at lovændringen tager sigte på at etablere samme retstilstand som efter Kommissionens bagatelmeddelelse.

Advokatrådet finder det dog uhensigtsmæssigt, ud fra et retssikkerhedsmæssigt synspunkt, at loven for fremtiden ikke eksemplificerer, hvilke typer af konkurrencebegrænsninger, som må anses for at være undtaget fra § 7.

Efter Advokatrådets opfattelse vil retstilstanden være mere gennemsigtig og forudsigelig for virksomhederne, hvis loven fortsætter med at operere med bestemte typer af konkurrencebegrænsninger, der ikke er fritaget, medens alle andre er. Virksomhederne vil på denne måde have lettere ved at vurdere, om de er omfattet af undtagelsen fra forbuddet mod konkurrencebegrænsende aftaler.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at lovændringen vil medføre en præcisering af principperne for konsortiesamarbejder. Advokatrådet stiller sig undrende over for dette, idet ændringen ikke tydeliggør under hvilke omstændigheder, virksomheder kan indgå i konsortiesamarbejder. Ændringen medfører derimod en mere uklar retstilstand for virksomhederne, også på området for konsortiesamarbejder, idet virksomhederne vil have sværere ved at vurdere, om en given aftale er undtaget fra § 7.

Endelig er det i bemærkningerne til lovforslaget forudsat, at der efter lovforslagets vedtagelse vil blive foretaget de "nødvendige justeringer" i bekendtgørelse nr. 808 af

14. august 2009 om beregning af omsætning i konkurrenceloven. Det fremgår ikke, hvad disse ”nødvendige justeringer” vil indebære. Advokatrådet skal derfor opfordre til, at dette nærmere præciseres.

Afskaffelse af anmeldelsessystemet

Advokatrådet har forståelse for, at afskaffelsen af anmeldelsessystemet for aftaler og adfærd vil bringe de danske konkurrenceregler tættere på linje med EU-reglerne. Advokatrådet finder det dog betænkeligt at afskaffe det resterende anmeldelsessystem, idet anmeldelsessystemet understøtter virksomhedernes retssikkerhed. Virksomhedernes retssikkerhed tilgodeses blandt andet af, at virksomhederne har mulighed for at få afklaret deres retsstilling. Afskaffelsen af anmeldelsessystemet vil skabe en højere grad af usikkerhed for virksomhederne, idet afskaffelsen indebærer, at virksomhederne selv må foretage en vurdering af, om en aftale eller adfærd er i overensstemmelse med konkurrencereglerne.

I de oprindelige forarbejder til konkurrenceloven af 1998 anføres det netop, at anmeldelsessystemet har stor betydning for virksomhedernes retsstilling. Det fremgår, at en afgørelse om individuel fritagelse efter § 8, stk. 5, er ”en begunstigende forvaltningsakt af afgørende betydning for virksomhedernes retsstilling”. Endvidere anføres det i forarbejderne, at fordelene ved at ansøge om en negativattest efter § 9 er, at virksomheden dermed kan få afklaret – eventuelt på forhånd – om de væsentlige betingelser for, at forbuddet finder anvendelse, overhovedet er til stede (Folketingstidende 1996/97, tillæg A, p. 3664-3665).

Det anføres i lovforslaget, at anmeldelsessystemet, siden den delvise afskaffelse i 2005, har haft begrænset betydning, da anmeldelsessystemet i dag kun angår sager, hvor der ikke forekommer samhandelspåvirkning. Af hensyn til den danske erhvervsstruktur, der er kendetegnet ved mange små og mellemstore virksomheder, som normalt opererer lokalt eller regionalt, er det Advokatrådets opfattelse, at det nationale anmeldelsessystem stadig har betydning for virksomhederne. Dette bekræftes tillige af, at anmeldelsessystemet fortsat benyttes af virksomhederne. Konkurrencerådet har således, så sent som i 2016, afgivet ikke-indgrebserklæring efter § 9 i sagen om brancheforeningen Horestas planer om at udvikle sin videnbank. Tidligere har Konkurrencestyrelsen også afgivet ikke-indgrebserklæring efter §§ 9, og 11, stk. 5, i sagen vedrørende HMN Naturgas (2010) samt givet en individuel fritagelse efter § 8 i sagerne om Telekommunikationsindustriens brancheaftale om nummerportering (2010) og samarbejdet i Taksatorringen (2009).

Særligt har anmeldelsesmuligheden efter § 11, stk. 2, betydning for virksomhederne, idet tidligere praksis fra Konkurrencerådet, herunder sagen mod den tyske motorproducent Deutz AG fra 2011, har vist, at rådet fortsat kan foretage en meget snæver og uforudberegnelig markedsafgrænsning. Der ses derfor fortsat et behov for at bevare anmeldelsesmuligheden.

Ressourceforbruget på anmeldelsessystemet må tillige anses for begrænset, hvorfor afskaffelsen af denne grund også forekommer unødvendig.

Endelig er det Advokatrådets opfattelse, at overgangsreglerne i lovforslaget forekommer særdeles uklare. Det foreslås med § 3, stk. 5, at såfremt der ved lovens ikrafttræden er sager om anmeldelser, der før lovens ikrafttræden er indgivet efter de hidtil gældende regler i lovens § 8, stk. 2, og stk. 4, § 9, stk. 1, 1. pkt., og § 11, stk. 2, og stk. 5, og som ikke er færdigbehandlede ved lovens ikrafttræden, skal disse bortfalde. Dette gælder dog ikke sager, som verserer ved Konkurrenceankenævnet, da disse sager vil skulle færdigbehandles efter de gældende regler. Det fremgår dog hverken af § 3, stk. 5, eller bemærkningerne til lovforslaget, om de allerede eksisterende afgørelser fra Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen også bortfalder ved lovens ikrafttræden.

Såfremt forslaget fastholdes, bør det, ud fra et retssikkerhedsmæssigt synspunkt præciseres, at parterne selvsagt fortsat kan støtte ret på de eksisterende afgørelser fra Konkurrencerådet samt Konkurrenceankenævnet, ligesom alle indgivne ansøgninger må færdigbehandles efter de eksisterende regler og skal fortsætte med at have samme retsvirkning, som hvis anmeldelsessystemet ikke var blevet afskaffet. Ellers får forslaget reelt karakter af en lov med tilbagevirkende kraft, da den griber adfærd fra før lovens ikrafttræden.

Endvidere er der bemærkninger om bødeimmunitet, der er i strid med de tidligere ændringsloves bemærkninger. Dette bør korrigeres i udkastet.

Afgivelse af tilsagn i fusionssager

Lovforslaget indebærer, at formuleringen "forslår tilsagn" i konkurrencelovens § 12 d, stk. 1, 2. pkt., og stk. 3, ændres til "afgiver tilsagn". Virksomheder skal derfor for fremtiden "afgive tilsagn" for at opnå fristforlængelse i henhold til § 12 d, stk. 1, 2. pkt., eller stk. 3. Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at det med formuleringen understreges, at der skal være tale om tilsagn, som forpligter de deltagende virksomheder og ikke blot forslag. De afgivne tilsagn skal således enten være underskrevet af den tegningsberettigede personkreds for den virksomhed, der har afgivet tilsagnet, eller virksomheden skal på anden måde kunne dokumentere, at der foreligger et tilsagn, som forpligter virksomheden. Efter Advokatrådets opfattelse forekommer det unødvendigt, at tilsagnet for fremtiden skal være bindende, da de deltagende virksomheder i praksis fremlægger en række forskellige og reviderede forslag til tilsagn, før virksomheden, i dialog med styrelsen, når frem til ét eller flere tilsagn.

Det er desuden anbefalingen, at det bør fremgå tydeligt, hvorvidt tilsagn, der sendes via digital kommunikation, skal være kommet frem til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen inden for styrelsens kontortid eller senest kl. 24.00 på fristens sidste dag for, at fristen anses for overholdt. Det samme bør gælde for anden kommunikationsform.

Advokatrådet finder, at lovforslaget forekommer uklart i forhold til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens fristforlængelsesmuligheder efter § 12 d. Det bør derfor præciseres nærmere i lovforslaget, at fristforlængelser efter lovforslagets § 12 d, stk. 3, og den nugældende § 12 d, stk. 4, kan ske hver for sig og samlet og i vilkårlig rækkefølge.

Endeligt indebærer forslaget, at der indsættes et nyt stk. 5 i § 12 d, hvorefter det ikke er muligt at afgive nye eller reviderede tilsagn efter udløbet af fristen på 90 dage, selvom fristen konkret er blevet forlænget efter § 12 d, stk. 3, eller stk. 4. Advokatrådet anbefaler, at § 12 d, stk. 5, ændres således, at virksomhederne kan afgive reviderede og/eller nye tilsagn, også efter 90 dage, så længe der blot er 20 hverdage tilbage til vurdering af fusionen.

Afbrydelse af fristerne i fusionssager

Advokatrådet er enig i, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen bør have mulighed for at afbryde fristen for behandlingen af en fusion, hvis parterne ikke har indleveret absolut nødvendige oplysninger, som Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har krævet inden en bestemt frist. På denne måde undgås risikoen for, at anmeldte fusioner automatisk godkendes uden at have været underkastet en reel vurdering. Det er i bemærkningerne til forslaget forudsat, at fristen typisk vil blive fastsat til 2-5 hverdage, men fristen vil, afhængig af de konkrete omstændigheder, kunne være længere eller kortere.

Advokatrådet finder, at det, på linje med artikel 10, stk. 4, i forordning nr. 139/2004 (fusionskontrollforordningen), bør præciseres, at fristerne i § 12 d kun kan afbrydes ekstraordinært, såfremt Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, grundet omstændigheder der kan tilskrives en i fusionen deltagende virksomhed, har været nødsaget til at kræve oplysninger. Hvis dette ikke præciseres, vil ændringen kunne medføre en uhensigtsmæssig og vilkårlig afbrydelse af fristerne i fusionssager, hvilket vil svække retssikkerheden for virksomhederne samt være til stor gene.

Advokatrådet mener desuden, at det er retssikkerhedsmæssigt betænkeligt, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan fastsætte en frist, som afhængig af de konkrete omstændigheder kan være på mindre end 2 hverdage, idet besvarelse af anmodninger om oplysninger oftest må forventes at tage længere tid. Advokatrådet foreslår derfor, at de angives i bemærkningerne, at fristen typisk vil være på 5-10 hverdage og kun, under særlige omstændigheder, vil blive fastsat kortere.

Præcisering af offentlighedslovens anvendelse

Advokatrådet har forståelse for, at retten til egenaces i undersøgelsessager kan være uhensigtsmæssig af hensyn til håndhævelsen af loven, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens ressourcer samt hensynet til de undersøgte virksomheder. Samtidig finder Advokatrådet dog, at lovændringen forekommer særdeles indgribende over for virksomheder, hvis oplysninger indgår i konkurrencesager, idet

virksomhederne ikke længere vil have mulighed for at få indsigt i de oplysninger, der er på en given sag vedrørende virksomheden selv. Dette medfører tillige, at virksomhedernes mulighed for at få adgang til at korrigere oplysninger, der er fejlbehæftede, begrænses. Af denne grund finder Advokatrådet, at ændringen bør genovervejes.

Global koncernomsætning

Det følger af den gældende formulering af § 23, stk. 5, at der ved udmåling af bøder i forhold til juridiske personer skal tages hensyn til den juridiske persons omsætning. Ifølge bekendtgørelse nr. 808 af 14. august 2009 om beregning af omsætning i konkurrenceloven omfatter begrebet omsætning også omsætning i tilknyttede virksomheder, det vil sige koncernomsætning, samt omsætningen i joint ventures.

Med lovændringen ønskes den gældende retstilstand præciseret i loven, således at det fremgår eksplicit af loven, at der skal tages hensyn til virksomhedens globale koncernomsætning. Advokatrådet er ikke enig i, at lovforslaget svarer til den nugældende retstilstand, hvor omsætningen tværtimod må anses for begrænset til Danmark. Det fremgår ikke, efter Advokatrådets opfattelse, af bekendtgørelse nr. 808 af 14. august 2009 om beregning af omsætning i konkurrenceloven, at der ved beregning af omsætningen skal tages hensyn til den globale koncernomsætning.

Advokatrådet stiller sig tvivlende over for det konkrete behov for en sådan ændring. Der anføres intet om dette i forarbejderne. Advokatrådet finder det i øvrigt retssikkerhedsmæssigt betænkeligt, at hovedparten af bødeudmålingsreglerne i konkurrenceloven er indeholdt i diverse ændringsloves bemærkninger.

Foreløbig ansøgning om straflempelse

Der indføres med forslaget mulighed for at indlevere en foreløbig straflempelsesansøgning med overordnede oplysninger, men uden dokumentation. Ansøgningen anses for indgået på tidspunktet for den foreløbige ansøgning, hvis den fornødne dokumentation efterfølgende indleveres inden én af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen fastsat frist. Forslaget ligger herved på linje med EU-retten, hvor Kommissionen tillige kan acceptere en ansøgning om bødefritagelse på grundlag af mere begrænsede oplysninger.

Advokatrådet finder, at der kan være grund til at genoverveje den foreslåede § 23 a, stk. 6. Det bør i § 23 a, stk. 6, præciseres, hvilke oplysninger ansøgeren skal afgive i den foreløbige ansøgning. Bestemmelsen bør udformes på linje med pkt. 15 i Kommissionens meddelelse om bødefritagelse eller bødenedsættelse i kartelsager. Retstilstanden vil på denne måde være mere gennemsigtig for virksomhederne.

Ændring af begrebet "værdipapirer"

Der lægges op til, at begrebet værdipapirer i § 12 a, stk. 4, nr. 1, erstattes af det overordnede begreb finansielle instrumenter, samt at begrebet værdipapirer i § 12 c, stk. 5, erstattes af begrebet omsættelige værdipapirer.

Fusionskontrolforordningen opererer, på samme måde som den gældende formulering af konkurrenceloven, med begrebet værdipapirer. Det vil derfor være uhensigtsmæssigt at ændre begrebet, da det i praksis kan skabe forvirring og usikkerhed for virksomhederne. Endvidere er det Advokatrådets holdning, at loven bør anvende samme begreb i både § 12 a, stk. 4, nr. 1, samt § 12 c, stk. 5.

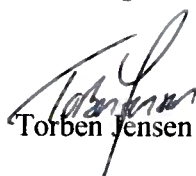
Partsaktindsigt i korrespondance med Kommissionen mv.

Advokatrådet er enig i, at det bør fremgå direkte af loven, at § 14 a gælder for sager, der involverer anvendelsen af artikel 101 og 102 i EUF-traktaten. På denne måde vil retstilstanden være mere gennemslagskraftig for virksomhederne.

Det foreslås herudover, at begrænsningen af partsaktindsigten også skal gælde for sager, der vedrører anvendelsen af fusionskontrolforordningen. Advokatrådet finder, at begrænsningen af partsaktindsigten ikke bør udstrækkes til fusionssager, da der ikke er støtte til dette i forarbejderne til § 15 a, stk. 1 (Folketingstidende 2004-2005, 1. samling, tillæg A, p. 1651).

Endvidere er det uklart, hvad det er for korrespondance mv., der skal begrænses, idet der allerede er indeholdt en fortrolighedsforpligtelse i artikel 17 i fusionskontrolforordningen.

Med venlig hilsen

Torben Jensen

Høringssvar

Bygherreforeningen
Borgergade 111
DK-1300 København K

Telefon +45 7020 0071
Telefax +45 7020 1271

info@bygherreforeningen.dk
www.bygherreforeningen.dk

København den 10. august 2017

Høring over udkast til ændring af konkurrenceloven

Bygherreforeningen takker for muligheden for at afgive høringssvar i relation til udkast til ændring af konkurrenceloven. Vi støtter generelt op om de foreslåede ændringer til gavn for konkurrencen og hæfter os særligt ved forslagene om foreløbig ansøgning om straflempelse, undtagelser fra forbuddet mod konkurrencebegrænsende aftaler og ophævelse af anmeldelsessystemet.

Foreløbig ansøgning om straflempelse

Det er vigtigt at styrke virksomhedernes incitament til straflempelse i lyset af de seneste kartelsager også på byggeriets område. Og harmonisering med EU's regler og OECD's anbefalinger vurderes at være en fordel.

Undtagelser fra forbuddet mod konkurrencebegrænsende aftaler

Markedsandelstærskler virker velvalgte at anvende og vil være en harmonisering med EU-regler, foruden at tilgangen kan virke positivt ift. klargøring vedr. dannelse af konsortier med flere tilbudsgivere til opgaverne som konsekvens.

Ophævelse af anmeldelsessystemet

Ud fra OECD's undersøgelser og pba. de indvundne erfaringer virker det oplagt at ophæve resterne af anmeldelsessystemet i Danmark.

Bygherreforeningen står naturligvis til rådighed, såfremt ovennævnte ønskes uddybet.

Fra: [Jesper Kragh-Stetting](#)
Til: [Hanne Colberg](#)
Cc: [Kirsten Levinsen](#); [Henrik Jensen](#); [Jeanette Jensen](#); [Juridisk](#)
Emne: Høring over udkast til ændring af konkurrenceloven
Dato: 10. august 2017 10:32:22

Til hvem det måtte vedrøre,

Vi har i CO-industri nu haft lejlighed til, at læse det i denne sammenhæng tilsendte materiale.

Det skal i tilknytning hertil bemærkes, at CO-industri kan tilslutte sig indholdet af det foreliggende udkast til lovforslag til ændring af konkurrenceloven.

Med venlig hilsen

Jesper Kragh-Stetting

Juridisk konsulent, advokat

Det er os med overenskomster og faglige fællesskaber

CO-industri

Molestien 7, 3.
2450 København SV
Telefon dir.: +45 33 63 80 15/+45 21 70 76 36
Telefon: +45 33 63 80 00
jks@co-industri.dk

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen
Sendt pr. mail til hc@kfst.dk og kle@kfst.dk

10. august 2017
J-nr.: 213025 / 2417289

Høring over udkast til forslag om ændring af konkurrenceloven

Sammenfatning

Dansk Byggeri er overordnet set kritisk overfor det fremsatte ændringsforslag til konkurrenceloven og finder ikke, at ændringsforslaget tager hånd om den usikkerhed omkring konkurrencereglerne, der de seneste år er skabt ved bygge- og anlægsbranchens brug af konsortiesamarbejder i forbindelse med tilbudsgivning. Den foreslåede ændring af bagatelgrænsereglen, som fremstilles som en imødegåelse af denne usikkerhed overfor konsortier, vurderes ikke at få nogen nævneværdig praktisk betydning. Dansk Byggeri er kritisk overfor en afskaffelse af det eksisterende anmeldesystem, men foreslår i stedet, at man ændrer det eksisterende anmeldesystem og målretter det til erhvervslivets praktiske behov, herunder konsortieaftaler. Slutteligt er Dansk Byggeri kritisk overfor at begrænse virksomheders adgang til aktindsigt (egenaces) i det materiale, som konkurrencemyndighederne måtte have indsamlet om den pågældende virksomhed. Dansk Byggeri kan sammenfattende ikke anbefale en vedtagelse af lovforslaget i sin nuværende form og samtidig ser Dansk Byggeri sig nødsaget til at udtale en skarp kritik af lovforslaget på de ovenfor angivne punkter.

Ændringsforslaget indeholder en række konsekvensændringer samt kodificeringer af gældende retspraksis, som Dansk Byggeri ikke har nogle indsigelser overfor. Følgende bemærkninger vil derfor koncentrere sig om de rejste problemstillinger om konsortieproblemstillingen/bagatelgrænsereglen, afskaffelse af anmeldelsessystemet og begrænsning af egenaces.

Ændring af bagatelgrænsereglerne

Ændringsforlagets nr. 2 medfører en ændring af den eksisterende bagatelgrænseregel. Dansk Byggeri har som sådan ingen indvendinger mod, at reglen ændres til en ren procent-sats-regel for at skabe større overensstemmelse med EU-reglerne.

Bemærkningerne til lovforslaget angiver dog herudover, at forslaget har til hensigt at løse den problematik i forhold til brugen af konsortier, som flere erhvervsorganisationer, herunder Dansk Byggeri, har fremført de seneste år. Dansk Byggeri mener ikke, at lovforslaget, som det er udformet, er egnet til at løse konsortieproblematikken.

Efter Dansk Byggeris vurdering, vil forslaget ikke have nogen nævneværdig betydning i forhold til usikkerheden omkring konsortier. Dette skyldes til dels, at bagatelgrænsereglen ikke gælder for formålsovertrædelser. I den seneste afgørelse fra konkurrenceankenævnet i vejmarkeringskonsortium-sagen, vurderer Konkurrenceankenævnet, at konsortiet udgør en formålsovertrædelse. Konkurrenceankenævnets begrundelse herfor er generelt motiveret og

omtaler konsortiets "natur" som værende konkurrenceskadelig. Det er således svært at se, hvad der skal til for, at et konsortiesamarbejde mellem 2 konkurrerende virksomheder, der kan løfte opgaven selv, generelt set ikke vil blive anset for en formålsovertrædelse.

Modsat ændringsforslaget har Dansk Byggeri tidligere foreslået, at mulighederne for virksomheder for at anmelde et påtænkt konsortium til konkurrencemyndigheder med henblik på en forhåndsgodkendelse, bør udvides, for at komme den store usikkerhed om retstilstanden til livs. Det nuværende ændringsforslag fjerner som sagt ikke usikkerheden i forhold til konsortier og fjerner helt muligheden for at anmelde et påtænkt samarbejde. Ændringsforslaget vil derfor efter Dansk Byggeri have en negativ virkning på konkurrencesituationen i bygge- og anlægsbranchen, fordi usikkerheden vil afholde virksomheder fra at byde på opgaver og dermed mindske konkurrencen. Ingen virksomhed ønsker at blive anklaget for karteldannelse, fordi man har forsøgt at udarbejde det skarpest mulige tilbud til en bygherre.

Efter den seneste retspraksis på området, sammenholdt med konkurrencemyndighedernes vejledninger, kan reglerne opsummeres således, at hvis en virksomheden er i stand til at løfte en opgave selv, skal virksomheden byde på opgaven selv – uanset virksomhedens chancer for at vinde opgaven. Formålet synes at være, at få så mange tilbud som muligt ind, da det vil øge konkurrencen. Heri ligger et grundlæggende problem i konkurrencemyndighedernes tilgang til konsortieproblematik og forståelse af den virkelighed som reglerne skal fungerer i. Formålet med at byde på en opgave for virksomheder er ikke at få lov til at deltage i budgivningen. En virksomhed byder på en opgave for at vinde den. Det er ofte omkostningstungt for en virksomhed at deltage i en budgivning på en større opgave i bygge- og anlægssektoren. Hvis der ikke er udsigt til at vinde opgaven, vil virksomheden som regel fravælge opgaven helt. Reglerne bør afspejle denne virkelighed, således at konkurrenceloven beskytter ordregiver mod at blive snydt af virksomheder, der koordinerer konkurrerende tilbud med hinanden. Men samtidig bør reglerne sikre, at virksomheder kan gå ind i samarbejde med andre virksomheder, med det formål at optimere sine egne vinderchancer, tillige til gavn for ordregiver, uden samtidig at risikere en formålsovertrædelse af konkurrencelovens kartelregler med store bøder og mulige fængselsstraffe til følge.

Dansk Byggeri mener, at løsningen på konsortieproblemet ligger i klarere regler i konkurrenceloven for, hvornår virksomheder skal anses for konkurrenter til hinanden. Her kan der med fordel inddrages hensyn som risikospredning (en virksomhed vil sjældent afsætte 100 % af sine ressourcer til én enkelt opgave), kapacitet, herunder hensyn til fast kundekreds, geografiske hensyn og ordregivers samtykke til samarbejdet. Desuden bør et konsortiesamarbejde som udgangspunkt ikke anses for en formålsovertrædelse af konkurrencereglerne. Såfremt begrænsningen ligger i de bagvedliggende EU-regler på området, bør Danmark gå foran for at få disse regler ændret. Det er dog Dansk Byggeris opfattelse, at problemet snarere opstår ved en strengere fortolkning af EU-reglerne i de nordeuropæiske land, end man ser i andre EU-lande.

Som situationen er nu, medfører konkurrencemyndighedernes forståelse af reglerne i sig selv en begrænsning af konkurrencen, fordi mange virksomheder lægger unødige restriktioner på sig selv for at undgå en konkurrencesag. Dansk Byggeri foreslår en konkurrencelov, der skaber forudsætningerne for en god og fair konkurrence.

Afskaffelse af anmeldelsessystem

Dansk Byggeri er samtidig kritisk overfor at anmeldelsesmuligheden afskaffes. Den nuværende anmeldelsesordning fungerer ikke i praksis, og bør derfor ikke bibeholdes i sin nuværende form. Men i stedet for at ophæve anmeldelsessystemet, bør det ændres, således at særligt konsortiesamarbejder hurtigt og effektivt kan forhåndsgodkendes til gavn for både virksomheder og ordregivere.

Så længe der ikke er klare regler i konkurrenceloven for hvad virksomheder må og ikke må, er det nødvendigt med en form for forhåndsgodkendelse af særligt konsortieaftaler. Særligt

efter afgørelserne i Vejmarkeringssagen har det været vanskeligt for virksomhederne at få advokatstanden til at tage det faglige ansvar for, om et påtænkt konsortiesamarbejde er lovligt eller ej. Advokaterne er blevet meget reserverede i deres vurderinger. Desuden kan det i udgangspunktet ikke bruges som et forsvar af virksomheden i en eventuel senere konkurrencesag, at man har søgt professionel råd ved en advokat forud for konsortiesamarbejdet. Derfor er der nu mere end nogensinde brug for, at der på konkurrencelovsområdet indføres en form for forhåndsgodkendelse, som man bl.a. kender det fra SKAT.

Dansk Byggeri foreslår derfor, at der som et minimum oprettes en mulighed for virksomheder for at anmelde påtænkte tilbudskonsortier til konkurrence- og forbrugerstyrelsen og i den forbindelse få et umiddelbart svar på, om konsortiet skal anses for lovligt eller ej. En formodningsregel kunne indføres således, at et samtykke fra ordregiver til et påtænkt konsortiesamarbejde sammen med en umiddelbar vurdering fra konkurrencemyndighederne vil skabe en formodning for, at samarbejdet ikke er ulovligt. Efterfølgende vil samarbejdet ikke kunne anses som en formålsovertrædelse af konkurrenceloven. En sådan regel vil også kunne gennemføres uden alt for meget bureaukrati, idet den primært baserer sig på ordregivers indstilling til samarbejdet og egen vurdering af markedet.

Behovet for en sådan anmelderordning er ikke reduceret af den nye vejledning om konsortier som for nærværende er i høring, idet vejledningen tegner et stort gråzoneområde.

Præcisering af offentlighedslovens anvendelsesområde

Først og fremmest skal Dansk Byggeri kritisere, at denne lovændring bliver omtalt som en præcisering. Der er ikke tale om en præcisering af de gældende regler, men derimod en ændring, der i væsentlig grad begrænser borgernes adgang til oplysninger om sig selv i sager ved konkurrencemyndighederne. Dansk Byggeri skal således udtrykke kritik af den måde, hvorpå lovændringen er forsøgt fremstillet i bemærkningerne til lovforslaget, som alene værende en præcisering af gældende ret. I den omtalte sag fra Konkurrenceankenævnet af 4. april 2017 fremkom Konkurrence- og forbrugerstyrelsen med de samme argumenter, som nu er gentaget i ændringsforslaget. I kendelsen fastslår Konkurrenceankenævnet: "... *offentlighedslovens § 8 om egen acces finder anvendelse i (alle) sager efter konkurrenceloven, og der er hverken i lov, forarbejder eller praksis holdepunkter for at antage, at bestemmelsens anvendelse skulle være begrænset til alene at gælde for afgørelsessager*". Det er således tale om en meget misvisende fremstilling, når ændringsforslaget kaldes en præcisering.

Dansk Byggeri er modstander af at begrænse virksomhedernes adgang til egenacces i undersøgelsessager. Det er vigtigt for borgernes og virksomheders retssikkerhed, at der er en vis adgang til oplysninger, som konkurrencemyndighederne har indsamlet om ens egen virksomhed.

Det er meget belastende for en virksomhed, at være udsat for en kontrolundersøgelse fra konkurrencemyndighederne. Det er derfor vigtigt, for at imødegå noget af den utryghed en sådan kontrolundersøgelse kan skabe, ved at bibeholde en vis form for egen-adgang (egen acces) til det materiale som myndighederne har indsamlet om en selv. Det gør i denne sammenhæng ingen forskel, hvorfra myndigheden har skaffet denne information.

Dansk Byggeri mener ikke, at de nuværende regler bør skabe uoverstigelige ulemper. De argumenter, som med lovforslaget fremføres imod egen acces i oplysninger indhentet under kontrolbesøg ved andre virksomheder, kan Dansk Byggeri ikke tilslutte sig. Adgangen til egen acces vedrører i forvejen kun adgang til oplysninger om vedkommende selv. Der bør således ikke være risiko for, at virksomheden får unødigt indsigt i en konkurrerende virksomheds forhold. Det forhold, at oplysningerne er fundet hos en anden virksomhed, giver ikke en udvidet adgang til øvrigt materiale fundet under kontrolbesøg ved andre virksomheder. Dette hensyn kan således mest hensigtsmæssigt varetages gennem at foretage begrænsninger i det materiale, som en virksomhed kan få adgang til, hvilket vil være et mindre indgribende og

retssikkerhedsmæssigt bedre alternativ til det forslag, som her er fremført af konkurrence- og forbrugerstyrelsen.

Dansk Byggeri opfatter lovforslaget således, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen ønsker denne lovændring, fordi det rent administrativt er vanskeligt at udskille oplysninger om virksomheder fundet under kontrolbesøg ved andre virksomheder. Dette hensyn bør dog ikke vægte højere end borgernes retssikkerhed.

Afsluttende bemærkninger

Dansk Byggeri takker for muligheden for at afgive høringssvar og deltager fremadrettet gerne i en dialog omkring, hvordan konkurrenceloven mest hensigtsmæssigt indrettes, således at reglerne skaber mest mulig konkurrence og retssikkerhed for virksomhederne.

Venlig hilsen
Dansk Byggeri

Johan Iversen Møller

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen
Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby

E-mail: bts@kfst.dk med kopi til kla@kfst.dk

Høringssvar – udkast til forslag om ændring af konkurrenceloven

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har den 23. juni 2017 sendt udkast til forslag om ændring af konkurrenceloven i høring med høringsfrist den 10. august. Sideløbende har Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen sendt udkast til vejledning "Konsortiesamarbejde i forhold til konkurrenceloven" i høring.

Dansk Erhverv, DI, Danske Arkitektvirksomheder, Danske Rederier, Finans Danmark, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, Forsikring & Pension, Håndværksrådet, Landbrug & Fødevarer og Tekniq ("organisationerne") har særligt bemærkninger til forslaget til ændring af bagatelreglerne, ophævelsen af den resterende del af anmeldelsessystemet og ændringer i sagsbehandlingen af fusionsanmeldelser.

Organisationerne vil fremsende et særskilt høringssvar, der specifikt adresserer udkastet til konsortievejledning.

1. Ændring af bagatelreglerne (forslagets § 1, nr. 2)

Som bekendt har organisationerne i de senere år ved flere lejligheder peget på behovet for en lempelse og tydeliggørelse af reglerne om konsortiers lovlighed efter konkurrencereglerne. Den gældende regulering har efter organisationernes opfattelse skabt retligt usikkerhed og bekymring blandt virksomhederne, da konsortier risikerer at blive sidestillet med karteller. Konsekvensen af dette er, at mange virksomheder afholder sig fra at indgå i konsortiesamarbejder, hvilket kan lede til mindre effektiv konkurrence og hæmme innovation i forhold til at løse de konkrete udbudte offentlige opgaver. Dette er hverken i virksomhedernes, ordregivernes eller samfundets interesse.

Organisationerne finder det positivt, at det af lovforslaget fremgår, at det er hensigtsmæssigt, at reglerne for konsortiesamarbejder tydeliggøres.

Det fremgår af lovforslaget, at de danske konkurrenceregler søges bragt i overensstemmelse med EU's konkurrenceregler. I den forbindelse lægges der i lovforslaget op til indførelsen af en ny bagatelgrænse, der svarer til den, der gælder i henhold til EU konkurrenceretten. Organisationerne kan støtte denne justering og tydeliggørelse af reglerne.

I forhold til bagatelgrænsen skal organisationerne anbefale præciseringer i lovbemærkningerne, der tydeliggør, hvornår virksomhederne lovligt kan indgå i konsortiesamarbejder og afgive et fælles bud med en fælles pris, og hvornår et sådant konsortium vil blive underkastet "til følge"-vurdering.

Derudover skal organisationerne opfordre til, at man fra dansk side i det videre arbejde søger at fremme en smidiggørelse af EU's konkurrenceregler for konsortiesamarbejder. Organisationerne bidrager gerne i dette arbejde.

Organisationerne har fortsat en række bekymringer i forhold til den konkurrenceretlige behandling af konsortier. Disse adresseres imidlertid bedst i forbindelse med høringen vedrørende den reviderede konsortievejledning. En mere operationel og kommerciel baseret tilgang i vejledningen vil være en vigtig brik i forhold til at hjælpe erhvervslivet.

2. Afskaffelse af det resterende anmeldelsessystem (forslagets § 1, nr. 3)

Organisationerne kan ikke støtte forslaget om at afskaffe den resterende del af anmeldelsessystemet, som angår de rent nationale sager.

Set fra erhvervslivets side rummer anmeldelsessystemet væsentlige retssikkerhedsgarantier ved at fungere som en sidste mulighed for en virksomhed eller erhvervsorganisation for at få sikkerhed for, at en aftale eller et samarbejde er i overensstemmelse med konkurrencereglerne. Behovet for sikkerhed er ikke mindst på konkurrencerettens område vigtigt, idet konkurrencelovgivningen nok er det mest komplicerede regelkompleks for virksomheder og erhvervsorganisationer og samtidig er den erhvervsretlige regulering, hvor overtrædelser mødes med de hårdeste sanktioner. Eksempler på den høje regelkomplexitet med mange indbyggede skønsprægede vurderinger er konkurrencelovgivningens regulering af erhvervslivets adgang til et etablere konsortier og mulighederne for individuel fritagelse efter konkurrencelovens § 8.

Praksis i anmeldelsessager er derfor en meget vigtig retskilde i de mange sager, som erhvervslivet med eller uden advokatbistand selv bedømmer. Det er i øvrigt organisationernes erfaringer, at styrelsens tilbagevendende anbefaling om at søge advokatbistand i mange tilfælde ikke fører til den ønskede klarhed, fordi selv konkurrenceretseksperter blandt advokater ikke kan skabe den fornødne sikkerhed for hvordan Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vil vurdere lovligheden af de påtænkte aftaler og samarbejder. Det kan kun styrelsen selv, hvilket igen understreger nødvendigheden af de nugældende anmeldelsessystem.

Afslutningsvist henleder organisationerne opmærksomheden på det retssikkerhedsmæssige tab ved en afskaffelse af anmeldelsessystemet, der består i, at en anmeldelse, når den ikke drejer sig om evt. misbrug af dominerende stilling, medfører bødeimmunitet i den periode, hvor sagen behandles af styrelsen og Konkurrencerådet.

3. Ændringer i sagsbehandlingen af fusionsanmeldelser (forslagets § 12 d)

Organisationerne bakker op om de foreslåede ændringer, der har til formål at skabe yderligere klarhed om fusionssagsbehandlingen i relation til tidsfrister og afgivelse af tilsagn.

Ændring nr. 10, forslagets § 12 d, stk. 9, om Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens indhentelse af oplysninger giver anledning til at bemærke, at virksomhedernes overholdelse af den af styrelsen fastsatte tidsfrist reelt må forudsætte, at de efterspurgte oplysninger/spørgsmål er utvetydigt formuleret og konkret skønnes nødvendige for sagsbehandlingen, jf. 17, stk. 1. Efter organisationernes opfattelse vil et generelt krav fra styrelsens

side om at indsende en spejling af virksomhedens komplette IT-system til brug for fusionssagsbehandling næppe være forenelig med § 17, stk. 1.

*

Organisationerne står naturligvis til rådighed, hvis dette høringssvar giver anledning til spørgsmål eller bemærkninger.

Med venlig hilsen

Sven Petersen
Dansk Erhverv

Kim Haggren
Dansk Industri

Preben Dahl
Danske Arkitektvirksomheder

Henriette Ingvarsdén
Danske Rederier

Kenneth Joensen
Finans Danmark

Ulla Sassarsson
Foreningen af Rådgivende Ingeniører

Claus Tønnesen
Forsikring & Pension

Peter Andersen
Håndværksrådet

Charlotte Bigum Lynæs
Landbrug & Fødevarer

Jan Eske Schmidt
Tekniq

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen
Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby
hc@kfst.dk; kle@kfst.dk

10. august 2017

Vesterbrogade 22
1010 København V

Tel: (+45) 33 43 70 00
ma-fo@danskeadvokater.dk
www.danskeadvokater.dk

Dok. nr. D-2017-0-4451

Udkast til forslag til lov om ændring af konkurrenceloven

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har den 23. juni 2017 sendt udkast til lovforslag om ændring af konkurrenceloven (herefter "Lovforslaget") i høring med anmodning om eventuelle bemærkninger.

Lovforslaget har været behandlet i Danske Advokaters fagudvalg for konkurrenceret.

Lovforslaget giver Danske Advokater anledning til nedenstående bemærkninger.

Bemærkningerne er overvejende angivet i samme rækkefølge som de bestemmelser og bemærkninger i Lovforslaget, som bemærkningerne vedrører. For nemheds skyld er de relevante bestemmelser og bemærkninger fra Lovforslaget, som bemærkningerne vedrører, i de fleste tilfælde gengivet i bemærkningerne.

1. Lovforslagets § 1, nr. 2

I relation til Lovforslagets § 1, nr. 2, om ændring af bagatelreglen i konkurrencelovens § 7 angiver Lovforslaget på side 28 følgende vedrørende betydningen af den foreslåede ændring i forhold til konsortiesamarbejder:

"Den foreslåede ændring vil betyde, at det nu fremgår klart, at aftaler mv., der har til formål at begrænse konkurrencen, ikke vil være omfattet af undtagelsesbestemmelsen, selv om de deltagende virksomheders markedsandel ikke overstiger de foreslåede bagatelgrænser i § 7, stk. 1. Omvendt vil aftaler mv., der tidligere ikke ville være omfattet af undtagelsesbestemmelsen, fordi der var tale om en af de begrænsninger, der fremgår af den gældende § 7, stk. 2, fremover være undtaget, hvis de efter en konkret vurdering ikke anses for at have til formål at begrænse konkurrencen. Aftaler mv., herunder konsortieaftaler, der ikke har til formål at begrænse konkurrencen, vil herefter være undtaget forbuddet i konkurrencelovens § 6, stk. 1, hvis de opfylder bagatelgrænserne i § 7, stk. 1, selv om de har til følge at begrænse konkurrencen." (vores fremhævning)

Dette forstås således, at den foreslåede lovændring medfører en videre adgang end tidligere til at indgå i konsortiesamarbejder. Således forstås den foreslåede lovændring at indebære, at konsortiesamarbejder, som tidligere faldt uden for den eksisterende bagatelregel – og derfor kun ville være lovlige, hvis betingelserne for individuel

fritagelse var opfyldt – fremover kan være omfattet af bagatelreglen, hvis samarbejdet kun anses for at have til følge, men ikke til formål, at begrænse konkurrencen.

I lyset af den seneste udvikling i retspraksis foreslås det, at det i lovbemærkningerne tydeliggøres, hvilke former for samarbejder i relation til offentlige eller private udbud der ikke kan anses for at have til formål at begrænse konkurrencen. Særligt foreslås det, at det tydeliggøres, hvilke former for konsortiesamarbejder, der vedrører de elementer, der er oplistet i konkurrencelovens § 7, stk. 2, og som derfor ikke er omfattet af den gældende bagatelregel, der ikke anses for at have til formål at begrænse konkurrencen, og som derfor i henhold til den foreslåede lovændring fremover vil være undtaget fra forbuddet i § 6, stk. 1, hvis markedsandelstærsklerne i § 7, stk. 1, ikke er overskredet.

Det foreslås endvidere, at det i lovforarbejderne præciseres, at opgørelsen af markedsandele skal ske ud fra virksomhedernes almindelige markedsandele og således ikke opgjort i relation til det konkrete indkøb/udbud.

2. Lovforslagets § 1, nr. 3 og 23, og § 3, stk. 5

Lovforslagets § 1, nr. 3, indebærer, at følgende bestemmelser afskaffes:

- (i) Konkurrencelovens § 8, stk. 2, hvorefter der ved anmeldelse kan opnås en bindende afgørelse om fritagelse af en aftale mellem virksomheder, en vedtagelse inden for en sammenslutning af virksomheder eller en samordnet praksis fra forbuddet mod konkurrencebegrænsende aftaler, vedtagelser og samordnet praksis i konkurrencelovens § 6, stk. 1 ("individuel fritagelse")
- (ii) Konkurrencelovens § 8, stk. 4, hvorefter der ved anmeldelse kan opnås en afgørelse om forlængelse af en i medfør af § 8, stk. 2, allerede meddelt fritagelse fra forbuddet i § 6, stk. 1 ("individuel fritagelse")
- (iii) Konkurrencelovens § 9, stk. 1, 1. pkt., hvorefter der ved anmeldelse kan opnås en erklæring om, at en aftale, vedtagelse eller samordnet praksis ikke efter de forhold, som styrelsen har kendskab til, falder ind under forbuddet i § 6, stk. 1 ("ikke-indgrebserklæring")
- (iv) Konkurrencelovens § 11, stk. 2, 1. pkt., hvorefter der ved forespørgsel kan opnås en erklæring om, hvorvidt en eller flere virksomheder indtager en dominerende stilling ("erklæring om ikke-dominerende stilling")
- (v) Konkurrencelovens § 11, stk. 5, hvorefter der ved anmeldelse kan opnås en erklæring om, at en given adfærd ikke efter de forhold, som styrelsen har kendskab til, er omfattet af forbuddet mod misbrug af dominerende stilling i konkurrencelovens § 11, stk. 1 ("ikke-indgrebserklæring")

Herom angiver Lovforslaget på side 10-11 følgende:

"Vælger virksomhederne imidlertid at anmelde en konkurrencebegrænsende aftale til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen med ansøgning om en fritagelse fra forbuddet mod konkurrencebegrænsende aftaler, opnår virksomhederne immunitet for bøder, hvis styrelsen vurderer, at der kan udstedes en fritagelse til den an-

meldte aftale. Hvis styrelsens afgørelse går ud på, at aftalen ikke kan fritages, kan virksomhederne ikke pålægges bøder for perioden fra anmeldelses-tidspunktet og indtil styrelsens afgørelse. Virksomhederne kan derimod pålægges bøder, hvis de trods afgørelsen fortsætter overtrædelsen. Derudover kan en aftale uanset anmeldelse være ugyldig, og en potentielt skadelidt kan kræve erstatning, såfremt der foreligger en overtrædelse af forbuddet.

En virksomhed kan endvidere ved anmeldelse opnå en afgørelse fra Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen af, hvorvidt virksomheden har en dominerende stilling og i givet fald, om en bestemt adfærd er et misbrug heraf. Virksomheden kan dog ikke i disse tilfælde opnå bødeimmunitet eller fritagelse fra forbuddet mod misbrug af dominerende stilling."

Hertil bemærkes indledningsvis, at det ikke ses at være korrekt, som indikeret i bemærkningerne citeret ovenfor, at erklæringer i medfør af § 11, stk. 2, 1. pkt., og stk. 5, ikke medfører bødeimmunitet (i hvert fald forudsat erklæringerne ikke er opnået på baggrund af urigtige eller vildledende oplysninger).

Således angiver forarbejderne til § 11, stk. 5¹, at virksomheder, der har modtaget en ikke-indgrebserklæring i henhold til § 11, stk. 5, ikke kan straffes, idet kravet om forsætlig eller grov uagtsom overtrædelse ikke kan anses for opfyldt. Det samme gælder for så vidt angår ikke-indgrebserklæringer i henhold til § 9, stk. 1, 1. pkt. (som ikke er omtalt i bemærkningerne citeret ovenfor). Det samme må antages at gælde for så vidt angår erklæringer om ikke-dominerende stilling i henhold til § 11, stk. 2, 1. pkt., uanset at dette ikke er angivet i forarbejderne til bestemmelsen. Således følger det af § 11, stk. 2, 2. pkt., at erklæringer om ikke-dominerende stilling i henhold til § 11, stk. 2, 1. pkt., er "bindende, indtil Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen tilbagekalder den" (vores fremhævelse).

Det foreslås, at dette præciseres.

Danske Advokater bemærker, at anmeldelsessystemet i dag kun undtagelsesvist bringes i anvendelse. I lyset af RfO 1/2003 og retsudviklingen i øvrigt er der forståelse herfor. Danske Advokater finder dog samtidig, at det er uhensigtsmæssigt helt at afskaffe systemet, da der fortsat undtagelsesvist vil være tilfælde, hvor virksomheder har et legitimt og beskyttelsesværdigt behov for at få en bindende afgørelse efter § 8, stk. 2-6, § 9 og/eller § 11, stk. 2 og stk. 5-7.

Der henvises her eksempelvis til Konkurrencerådets afgørelse af 29. februar 2012 om netdelingssamarbejdet mellem Telia og Telenor, hvor parterne uden en bindende afgørelse fra konkurrencemyndighederne ville have været afskåret fra at byde på en auktion over 800 MHz-båndet, jf. krav stillet af den danske telemyndighed, og Konkurrencestyrelsens afgørelse af 23. juni 2010 om HMN Naturgas.

Det bemærkes endvidere, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens vide adgang til ikke at træffe afgørelse i sager med samhandelspåvirkning effektivt kan forhindre ethvert forsøg på misbrug af anmeldelsesinstituttet, og at antallet af anmeldelser er på et niveau, hvor ressourceforbruget fra Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens side må anses for begrænset.

¹ FT 1996/1997, tillæg A 3676, højre spalte.

På denne baggrund foreslås det, at det resterende anmeldelsessystem bevares i sin nuværende form.

Såfremt Lovforslaget fastholdes, bør overgangsreglerne præciseres.

Lovforslagets § 3, stk. 5, og bemærkningerne hertil angiver, hvilken betydning afskaffelsen af ovennævnte anmeldelsesmuligheder vil have for eventuelle anmeldelser, der før lovens ikrafttræden er indgivet efter de hidtil gældende regler, men som ikke er færdigbehandlet ved lovens ikrafttræden. Således angiver Lovforslagets § 3, stk. 5, følgende:

"Sager om anmeldelser, der før lovens ikrafttræden er indgivet efter de hidtil gældende regler i lovens § 8, stk. 2, og stk. 4, § 9, stk. 1, 1. pkt., og § 11, stk. 2 og stk. 5, og som ikke er færdigbehandlet ved lovens ikrafttræden, bortfalder. Dette gælder dog ikke sager, der verserer ved Konkurrenceankenævnet."

Herom angiver Lovforslaget på side 52:

"Såfremt der ved lovens ikrafttræden er sager om anmeldelser, der før lovens ikrafttræden er indgivet efter de hidtil gældende regler i lovens § 8, stk. 2, og stk. 4, § 9, stk. 1, 1. pkt., og § 11, stk. 2 og stk. 5, og som ikke er færdigbehandlet ved lovens ikrafttræden, foreslås det med stk. 5, at disse bortfalder. Dette gælder dog ikke sager, der verserer ved Konkurrenceankenævnet. Disse vil i så fald skulle færdigbehandles efter de gældende regler."

Derimod regulerer Lovforslaget ikke – og der er ikke i bemærkningerne redegjort for – hvilken betydning afskaffelsen af ovennævnte anmeldelsesmuligheder vil have for eventuelle individuelle fritagelser i medfør af § 8, stk. 2 og stk. 4, eventuelle ikke-indgrebserklæringer i medfør af § 9, stk. 1, 1. pkt., og § 11, stk. 5, og eventuelle erklæringer om ikke-dominerende stilling i medfør af § 11, stk. 2, 1. pkt., der måtte være meddelt (og ikke udløbet eller tilbagekaldt) inden lovens ikrafttræden.

Det anses for hensigtsmæssigt og rimeligt, at sådanne individuelle fritagelser, ikke-indgrebserklæringer og erklæringer om ikke-dominerende stilling skal fortsætte med at have samme retsvirkning efter afskaffelsen af anmeldelsessystemet, som de ville have haft, hvis anmeldelsessystemet ikke var blevet afskaffet.

For så vidt angår eventuelle individuelle fritagelser i medfør af § 8, stk. 2 og 4, indebærer det, at de – med forbehold for ændring eller tilbagekaldelse i medfør af § 6, stk. 6 – skal fortsætte med at gælde indtil udløbet af det af styrelsen fastsatte tidsrum for fritagelserne, jf. § 8, stk. 3.

For så vidt angår eventuelle ikke-indgrebserklæringer i medfør af § 9, stk. 1, 1. pkt., og § 11, stk. 5, samt eventuelle erklæringer om ikke-dominerende stilling i medfør af § 11, stk. 2, indebærer det, at de – indtil de måtte blive tilbagekaldt af styrelsen, og med forbehold for, at de er opnået på baggrund af urigtige eller vildledende oplysninger – fortsat skal medføre, at virksomhederne ikke kan straffes for overtrædelser af § 6, stk. 1, henholdsvis § 11, stk. 2, idet kravet om forsætlig eller grov uagtsom overtrædelse ikke kan anses for opfyldt.

For så vidt angår eventuelle erklæringer om ikke-dominerende stilling i medfør af § 11, stk. 2, indebærer det endvidere, at de skal anses for "bindende" for styrelsen, indtil de måtte blive tilbagekaldt, jf. § 11, stk. 2, 2. pkt.

I denne forbindelse bemærkes, at det forhold, at eventuelle anmeldelser, som på tidspunktet for lovens ikrafttræden verserer ved Konkurrenceankenævnet, skal færdigbehandles efter de gældende regler, antages at indebære, at såfremt de verserende sager resulterer i, at der meddeles individuelle fritagelser, ikke-indgrebserklæringer eller erklæringer om ikke-dominerende stilling, skal disse fortsætte med at have samme retsvirkning efter afskaffelsen af anmeldelsessystemet, som de ville have haft, hvis anmeldelsessystemet ikke var blevet afskaffet. I så fald ses der ikke at være nogen grund til, at det samme ikke også skulle gælde for eventuelle individuelle fritagelser, ikke-indgrebserklæringer eller erklæringer om ikke-dominerende stilling, som måtte være meddelt inden lovens ikrafttræden.

Ovenstående indebærer endvidere, at bestemmelserne i § 8, stk. 6, og § 11, stk. 2, 2. pkt., også skal fortsætte med at gælde for allerede meddelte individuelle fritagelser i medfør af § 8, stk. 2 og 4, henholdsvis erklæringer om ikke-dominerende stilling i medfør af § 11, stk. 2, 1. pkt.

Ovenstående regler bør naturligvis også gælde for eventuelle individuelle fritagelser, ikke-indgrebserklæringer eller erklæringer om ikke-dominerende stilling, som måtte blive meddelt *efter* lovens ikrafttræden efter færdigbehandling af Konkurrenceankenævnet, jf. Lovforslagets § 3, stk. 5, 2. pkt.

På denne baggrund foreslås det, at der i Lovforslaget indføres bestemmelser (med tilhørende bemærkninger) i overensstemmelse med ovenstående.

Såfremt der alternativt stilles forslag om, at individuelle fritagelser, ikke-indgrebserklæringer og erklæringer om ikke-dominerende stilling, som måtte være meddelt inden lovens ikrafttræden, eller som måtte blive meddelt efter lovens ikrafttræden efter færdigbehandling af Konkurrenceankenævnet, jf. Lovforslagets § 3, stk. 5, ikke også efter afskaffelsen af anmeldelsessystemet skal fortsætte tidsubegrænset (eller for så vidt angår individuelle fritagelser indtil udløbet af den af styrelsen fastsatte tidsperiode, jf. § 8, stk. 3) med at have samme retsvirkning, foreslås det, at der i det mindste fastsættes en vis overgangsperiode efter lovens ikrafttræden, hvor de relevante individuelle fritagelser, ikke-indgrebserklæringer og erklæringer om ikke-dominerende stilling vil fortsætte med at have samme retsvirkning. I denne forbindelse henvises til styrelsens afgørelse af 3. april 2017 (sag 16/10582), hvorved styrelsen delvist annullerede en tidligere meddelt individuel fritagelse for så vidt angår en konkurrenceklausul, idet styrelsen anførte, at styrelsen ikke ville tage initiativ til at gøre konkurrenceklausulen til genstand for nærmere undersøgelse inden for en periode på mindst ét år.

For så vidt angår Lovforslagets § 3, stk. 5, bemærkes, at i det omfang eventuelle individuelle fritagelser, ikke-indgrebserklæringer og erklæringer om ikke-dominerende stilling, som måtte være meddelt inden lovens ikrafttræden, eller som måtte blive meddelt efter lovens ikrafttræden efter færdigbehandling af Konkurrenceankenævnet, jf. Lovforslagets § 3, stk. 5, 2. pkt., fortsætter med at have samme retsvirkning efter lovens ikrafttræden, som hvis anmeldelsessystemet ikke var blevet afskaffet, forekommer det mindre rimeligt, at virksomheder, der måtte have brugt ressourcer

på at foretage anmeldelser inden lovens ikrafttræden, men hvis anmeldelser på tidspunktet for lovens ikrafttræden (endnu) ikke verserer ved Konkurrenceankenævnet, ikke skal have mulighed for at få færdigbehandlet deres anmeldelser, på samme måde som eventuelle virksomheder, hvis anmeldelser på tidspunktet for lovens ikrafttræden verserer ved Konkurrenceankenævnet.

På denne baggrund foreslås det, at Lovforslagets § 3, stk. 5, udgår, og at det i stedet fastsættes, at alle anmeldelser i medfør af § 8, stk. 2 og stk. 4, § 9, stk. 1, 1. pkt., og § 11, stk. 2, 1. pkt., og stk. 5, som måtte være indgivet inden lovens ikrafttræden, skal færdigbehandles i henhold til de gældende regler – uanset om de på tidspunktet for lovens ikrafttræden verserer ved Konkurrenceankenævnet.

Endvidere foreslås det, at det i Lovforslaget fastsættes, at konkurrencelovens § 23, stk. 1, nr. 1, og stk. 2 – på trods af Lovforslagets § 1, nr. 23 – bibeholdes for så vidt angår anmeldelser om individuel fritagelse indgivet inden lovens ikrafttræden.

3. Lovforslagets § 1, nr. 6 og 7

I relation til Lovforslagets § 1, nr. 6, hvorefter formuleringen "*foreslår tilsagn*" i konkurrencelovens § 12 d, stk. 1, 2. pkt., ændres til "*afgiver tilsagn*", angiver Lovforslaget på side 32 følgende:

"Med denne formuleringen understreges det, at der skal være tale om tilsagn, som forpligter de deltagende virksomheder og ikke blot forslag. De afgivne tilsagn skal således enten være underskrevet af den tegningsberettigede personkreds for den virksomhed, der har afgivet tilsagnet, eller virksomheden skal på anden måde kunne dokumentere, at der foreligger et tilsagn, som forpligter virksomheden. Der kan derfor ikke stilles krav om, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen tager stilling til udkast, der ikke binder virksomheden."

Hertil bemærkes *for det første*, at de citerede bemærkninger ikke gentages eller henvises til i forhold til den tilsvarende ændring af formuleringen "*foreslår tilsagn*" til "*afgiver tilsagn*" i § 12 d, stk. 3. Det antages dog, at ændringen er tilsigtet at have samme betydning i forhold til § 12 d, stk. 3, som i forhold til § 12 d, stk. 1, 2. pkt. – altså at fristforlængelse forudsætter, at der er afgivet til tilsagn, som enten er underskrevet af den tegningsberettigede personkreds for den virksomhed, der har afgivet tilsagnet, eller virksomheden på anden måde kan dokumentere, at tilsagnet forpligter virksomheden.

Det foreslås, at dette præciseres.

For det andet bemærkes, at formuleringen "*Der kan derfor ikke stilles krav om, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen tager stilling til udkast, der ikke binder virksomheden*", kunne forstås således, at styrelsen fremover aldrig vil tage stilling til tilsagn, medmindre tilsagnet er underskrevet af den tegningsberettigede personkreds for den virksomhed, der har afgivet tilsagnet, eller virksomheden på anden måde kan dokumentere, at tilsagnet forpligter virksomheden – heller ikke selvom der ikke er tale om forlængelse af fristen i henhold til § 12 d, stk. 1, 2. pkt., eller stk. 3.

I sager, hvor afgivelse af tilsagn er nødvendige for at opnå godkendelse af en fusion, kan det imidlertid i praksis være nødvendigt, at de deltagende virksomheder fremlægger en række forskellige og/eller reviderede forslag til tilsagn, før virksomhederne

gennem drøftelser med styrelsen når frem til ét eller flere tilsagn, der imødekommer styrelsens betænkeligheder ved fusionen. I så fald kan det forsinke processen, hvis der i forhold til hvert eneste forslag til tilsagn skal indhentes underskrifter fra den tegningsberettigede personkreds for den virksomhed, der fremlægger forslaget, eller virksomheden på anden måde skal dokumentere, at tilsagnet forpligter virksomheden. Det forekommer derfor mere hensigtsmæssigt, hvis det uden for tilfælde af fristforlængelse i henhold til § 12 d, stk. 1, 2. pkt., eller stk. 3, fortsat er muligt for fusionerende virksomheder at indgå i dialog med styrelsen omkring mulige tilsagn, uden at der forinden skal indhentes underskrifter fra den tegningsberettigede personkreds for den virksomhed, der fremlægger forslaget, eller virksomheden på anden måde skal dokumentere, at tilsagnet forpligter virksomheden.

Det foreslås derfor, at det præciseres, at kravet om, at et tilsagn enten er underskrevet af den tegningsberettigede personkreds for den virksomhed, der har afgivet tilsagnet, eller virksomheden på anden måde kan dokumentere, at tilsagnet forpligter virksomheden, alene er nødvendigt for at opnå fristforlængelse i henhold til § 12 d, stk. 1, 2. pkt., eller stk. 3, men at det ikke i øvrigt er en betingelse for, at virksomhederne kan indgå i en dialog med styrelsen om tilsagnet.

4. Lovforslagets § 1, nr. 7

Forslaget indebærer, at konkurrencelovens § 12 d, stk. 3, ændres til følgende:

"Fristen i stk. 2 forlænges med 20 hverdage, hvis en eller flere af de deltagende virksomheder afgiver tilsagn, og der er forløbet 70 hverdage eller derover fra beslutningen om at indlede en særskilt undersøgelse efter stk. 2."

Herom angiver Lovforslaget på side 32 følgende:

"Med den foreslåede nye affattelse af § 12 d, stk. 3, klargøres det, at fristen forlænges med 20 hverdage – og ikke "op til 20 hverdage" som efter den gældende bestemmelse, hvis en eller flere af de deltagende virksomheder afgiver tilsagn" (vores fremhævelse).

Danske Advokater forstår den foreslåede ændring således, at den indebærer, at fristen på 90 hverdage i henhold til § 12 d, stk. 2, ved afgivelsen af tilsagn, når der er forløbet 70 hverdage eller derover fra beslutningen om at indlede en Fase II-undersøgelse, altid forlænges med 20 hverdage, således at fristen derefter er 110 hverdage. Dette gælder, uanset hvor mange hverdage der er tilbage til behandling af fusionen på tidspunktet for afgivelsen af tilsagn, og dermed, uanset hvor mange hverdage der efter fristforlængelsen er tilbage til at vurdere fusionen i lyset af de(t) afgivne tilsagn. Hvis der f.eks. afgives tilsagn på den 75. hverdag af Fase II-behandlingen, hvor der er 15 hverdage tilbage til behandling af fusionen, forlænges fristen således til 110 hverdage, så der derefter er 35 hverdage tilbage til vurdering af fusionen i lyset af de(t) afgivne tilsagn.

Dermed synes der rettelig at være tale om *ændring* i forhold til gældende ret, og ikke en "klargøring" som indikeret i bemærkningerne citeret ovenfor. Således foreskriver den gældende bestemmelse følgende:

"Fristen i stk. 2 forlænges med op til 20 hverdage, hvis en eller flere af de deltagende virksomheder foreslår tilsagn, herunder reviderede tilsagn. Fristen forlænges kun, hvis der på tidspunktet for afgivelsen af tilsagnene er mindre end 20

hverdage tilbage til, at der efter stk. 2 skulle være truffet en afgørelse, og således, at der er samlet 20 hverdage til vurderingen af fusionen i lyset af tilsagnene." (vores fremhævelser)

Dette må forstås således, at afgivelse af tilsagn, når der er mindre end 20 hverdage tilbage, alene medfører forlængelse af fristen med det antal hverdage, der er nødvendigt for, at styrelsen derefter har 20 hverdage til at vurdere fusionen i lyset af de(t) afgivne tilsagn. I eksemplet ovenfor, hvor der afgives tilsagn på den 75. hverdag af Fase II-behandlingen, indebærer det, at fristen kun forlænges til 95 hverdage.

Det foreslås, at dette i givet fald præciseres. I forlængelse heraf foreslås det, at formuleringen "*fristen sættes til 20 hverdage*" (vores fremhævelse) på side 33 af Lovforslaget ændres, idet formuleringen kunne forstås således, at fristen alene forlænges med 20 hverdage fra tidspunktet for afgivelsen af tilsagn.

5. Lovforslagets § 1, nr. 8

Forslaget indebærer, at der i konkurrencelovens § 12 d indsættes et nyt stk. 5 med følgende indhold:

"Tilsagn skal være kommet frem til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen senest 90 hverdage fra beslutningen om at indlede en særskilt undersøgelse, jf. dog stk. 9. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan i særlige tilfælde vurdere ændringer i allerede afgivne tilsagn, der kommer frem til styrelsen efter udløbet af de 90 hverdage."

Herom angiver Lovforslaget på side 33 følgende:

"Den foreslåede bestemmelse indebærer, at det ikke er muligt at afgive nye eller reviderede tilsagn efter udløbet af fristen på 90 hverdage, selvom fristen konkret er blevet forlænget efter jf. § 12, stk. 3, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. [7], eller efter den gældende § 12, stk. 4, og dermed først udløber eksempelvis 110 eller 130 hverdage efter beslutningen om at indlede den særskilte undersøgelse af den anmeldte fusion.

Der kan dog forekomme tilfælde, hvor de deltagende virksomheder efter udløbet af en forlænget frist på 90 hverdage ønsker at foretage ændringer i allerede afgivne tilsagn. I et sådant tilfælde kan Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen efter 2. pkt. vælge – trods overskridelse af fristen – når styrelsen konkret finder det muligt og hensigtsmæssigt at acceptere at inddrage mindre justeringer i vurderingen af fusionens virkninger. Det kan fx være hensigtsmæssigt, når en markedstest har peget på problemer ved de eksisterende tilsagn, som parterne ønsker at ændre, og dette både i form og indhold kan indgå i vurderingen uden nævneværdigt merforbrug af ressourcer fra styrelsens side."

Indledningsvis bemærkes, at henvisningerne til "*§ 12, stk. 3*" og "*§ 12, stk. 4*" i bemærkningerne citeret ovenfor rettelig skulle have været til "*§ 12 d, stk. 3*" og "*§ 12 d, stk. 4*" (vores fremhævelser).

Herefter bemærkes, at der kan forekomme situationer, hvor der er gået mere end 90 hverdage fra beslutningen om at indlede en Fase II-undersøgelse, men der desuagtet er 20 hverdage eller mere tilbage til at behandle fusionen. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis fristen dels er forlænget med (op til) 20 hverdage i medfør af konkurrencelovens § 12 d, stk. 3, dels er forlænget med op til 20 hverdage i henhold til konkur-

rencelovens § 12 d, stk. 4. Hvis der f.eks. er afgivet tilsagn på den 89. hverdag, således at fristen i henhold til konkurrencelovens § 12 d, stk. 3, forlænges med op til 20 hverdage (dvs. til 110 hverdage efter den foreslåede § 12 d, stk. 3, og til 109 hverdage efter den gældende § 12 d, stk. 3), og styrelsen derudover efter anmodning fra eller med samtykke fra virksomhederne forlænger fristen med yderligere 20 hverdage (dvs. til 130 hverdage efter den foreslåede § 12 d, stk. 3, og til 129 hverdage efter den gældende § 12 d, stk. 3) i henhold til konkurrencelovens § 12 d, stk. 4, vil styrelsen have op til 41 hverdage (altså 41 hverdage efter den foreslåede § 12 d, stk. 3, og 40 hverdage efter den gældende § 12 d, stk. 3) til at vurdere fusionen i lyset af de(t) afgivne tilsagn.

Såfremt styrelsen f.eks. blot to hverdage senere, altså på den 91. hverdag efter beslutningen om at indlede en Fase II-undersøgelse, konkluderer, at de(t) afgivne tilsagn ikke imødekommer styrelsens betænkeligheder ved fusionen – og det ikke er tilstrækkeligt at foretage "mindre justeringer" i de(t) afgivne tilsagn, jf. bemærkningerne citeret ovenfor – vil Lovforslaget betyde, at det ikke er muligt for virksomhederne at afgive reviderede eller nye tilsagn, selvom der stadig ville være mere end 20 hverdage til at vurdere fusionen i lyset af reviderede og/eller nye tilsagn. I så fald vil virksomhederne være nødt til at trække anmeldelsen tilbage og indgive den på ny for at få mulighed for at få styrelsen til at tage stilling til reviderede og/eller nye tilsagn. Såfremt sådanne reviderede og/eller nye tilsagn kunne have imødekommet styrelsens betænkeligheder ved fusionen, forekommer denne fremgangsmåde at være unødvendig, omkostningsineffektiv og i modstrid med et mål om, at fusionsansøgelser behandles så hurtigt som muligt. Endvidere synes den at medføre et større "*merforbrug af ressourcer fra styrelsens side*", jf. bemærkningerne herom citeret ovenfor, end hvis styrelsen tager de(t) reviderede og/eller nye tilsagn i betragtning inden for rammerne af den eksisterende fusionssag.

På denne baggrund foreslås det, at den foreslåede § 12 d, stk. 5, ændres således, at der kan afgives reviderede og/eller nye tilsagn også efter 90 hverdage, så længe der er mindst 20 hverdage tilbage til vurdering af fusionen i lyset af de(t) afgivne tilsagn.

6. Lovforslagets § 1, nr. 10

Forslaget indebærer, at der i konkurrencelovens § 12 d indsættes et nyt stk. 9, 1. pkt., med følgende indhold:

"Undlader de deltagende virksomheder inden for den af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen nærmere fastsatte frist at efterkomme krav om oplysninger efter § 17, afbrydes fristerne i stk. 1-4, indtil de krævede oplysninger er kommet frem til styrelsen."

Hertil bemærkes, at fusionerende virksomheder har en berettiget interesse i, at fusioner behandles hurtigst muligt, og at virksomhederne har vished om, hvor lang tid fusionsbehandlingen maksimalt vil tage. Når styrelsen først har erklæret en fusionsansøgelse for endelig, bør en fusion derfor som klart udgangspunkt behandles inden for de i loven fastsatte frister. Derfor bør afbrydelser af fristerne som følge af manglende fremlæggelse af supplerende oplysninger kun kunne forekomme helt undtagelsesvist og bør forudsætte, at styrelsen ikke fra starten kunne have vurderet, at der ville blive behov for de relevante oplysninger, idet behovet herfor skyldes efterfølgende omstændigheder. Det kunne f.eks. være – som også omtalt i Lovforslaget på side 35 – at oplysninger fra tredjeparter modtaget i forbindelse med markedsunder-

søgelsers viser, at oplysningerne i fusionsanmeldelsen bør suppleres med yderligere oplysninger, eller at virksomhederne afgiver tilsagn.

I denne forbindelse bemærkes – som også omtalt i Lovforslaget på side 36 – at i relation til EU-fusionsanmeldelser følger det udtrykkeligt af EU-fusionsforordningens artikel 10, stk. 4, at afbrydelse af fristerne kun kan ske "*ekstraordinært*", og kun såfremt behovet for at opkræve yderligere oplysninger kan tilskrives én af virksomhederne.

På denne baggrund foreslås det, at det præciseres, at afbrydelser af fristerne i henhold til den foreslåede § 12, stk. 9, 1. pkt., kun kan forekomme helt undtagelsesvist og forudsætter, at styrelsen ikke fra starten kunne have vurderet, at der ville blive behov for de relevante oplysninger.

Om længden af eventuelle frister i henhold til den foreslåede § 12 d, stk. 9, 1. pkt., angiver Lovforslaget på side 35-36 følgende:

"Fristen vil blive fastsat efter en konkret vurdering, hvor styrelsen bl.a. tager i betragtning, hvilke oplysninger der anmodes om, hvor sent i processen anmodningen fremsættes, og de deltagende virksomheders muligheder for at fremskaffe de oplysninger, som der er behov for. Det forventes, at fristen typisk vil blive fastsat til 2-5 hverdage, men fristen vil afhængig af de konkrete omstændigheder kunne være længere eller kortere."

Hertil bemærkes, at besvarelse af anmodninger om oplysninger korrekt og fyldestgørende ofte tager en del tid. Blandt andet kan det kræve involvering af forskellige medarbejdere fra de deltagende virksomheder, og relevante medarbejdere er ikke altid tilgængelige til at besvare anmodninger om oplysninger med meget kort frist. Endvidere er det rimeligt, at virksomhedernes eksterne rådgivere får lejlighed til at gennemgå udkast til besvarelse af anmodninger om oplysninger inden fremsendelse til styrelsen for blandt andet at undgå eventuelle misforståelser. På denne baggrund, og under hensyn til, at overskridelse af en frist i henhold til den foreslåede § 12 d, stk. 9, 1. pkt., kan medføre forlængelse af behandlingen af fusionen, forekommer det ikke rimeligt, at styrelsen kan fastsætte frister i henhold til bestemmelsen på mindre end 1 hverdag.

På denne baggrund foreslås det, at det angives i bestemmelsen eller i bemærkningerne hertil, at frister i henhold til den foreslåede § 12 d, stk. 9, 1. pkt., ikke kan være på mindre end 1 dag.

I forlængelse heraf bemærkes, at i lyset af ovennævnte hensyn forekommer selv en frist på 2 hverdage at være meget kort.

På denne baggrund foreslås det, at bemærkningerne til den foreslåede § 12 d, stk. 9, ændres således, at frister i henhold til bestemmelsen typisk vil være på 3-5 hverdage og kun under særlige omstændigheder vil blive fastsat til kun 1 eller 2 hverdage. Endvidere foreslås det, at det angives i bemærkningerne, at frister i henhold til den foreslåede § 12 d, stk. 9, altid vil være på 1 eller flere hele hverdage.

Mens Lovforslaget indeholder bemærkninger om, hvornår fristerne i henhold til § 12 d, stk. 1-4, begynder at løbe igen, såfremt en frist i henhold til den foreslåede § 12 d,

stk. 9, 1. pkt., overskrides, jf. nedenfor, angives det ikke, hvornår en frist i henhold til den foreslåede § 12 d, stk. 9, 1. pkt., anses for overholdt, således at fristerne i henhold til § 12 d, stk. 1-4, ikke sættes i bero.

I lyset af nedenstående antages det, at en frist i henhold den foreslåede § 12 d, stk. 9, 1. pkt., i hvert fald anses for overholdt, såfremt de udbedte oplysninger er kommet frem til styrelsen senest kl. 24.00 på den hverdag, der ligger det antal hverdage, som den af styrelsen fastsatte frist lyder på, efter den hverdag, hvor virksomheden eller dens eksterne rådgiver modtog styrelsens anmodning om oplysninger og meddelelse om den af styrelsen fastsatte frist. Dette gælder, uanset på hvilket tidspunkt på dagen, virksomheden eller dens eksterne rådgiver modtager anmodningen og meddelelse om den af styrelsen fastsatte frist i henhold til den foreslåede § 12 d, stk. 9, 1. pkt. Hvis virksomheden eller dens eksterne rådgiver f.eks. en mandag kl. 12 modtager en anmodning med en frist i henhold til den foreslåede § 12 d, stk. 9, 1. pkt., til at fremsende de udbudte oplysninger på to hverdage, anses oplysningerne i hvert fald for at være kommet frem inden for fristen, såfremt de er kommet frem senest kl. 24.00 om onsdagen (i samme uge).

Det foreslås, at dette præciseres, herunder ved angivelse af et eller flere konkrete eksempler.

Vedrørende betydningen af overskridelse af frister i henhold til den foreslåede § 12 d, stk. 9, 1. pkt., angiver Lovforslaget på side 36 følgende:

"Fristerne begynder at løbe på ny, når de udbedte oplysninger er kommet frem til styrelsen. For formuleringen "kommet frem" henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, [nr. 8]."

Vedrørende Lovforslagets § 1, nr. 8, angiver Lovforslaget på side 34 følgende:

"I overensstemmelse med den gældende § 15 b, stk. 3, skal tilsagn, der sendes via digital kommunikation, anses for at være kommet frem til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, når den digitale meddelelse er tilgængelig for styrelsen, dvs. når styrelsen kan behandle meddelelsen. Dette tidspunkt vil normalt blive registreret automatisk i en modtagelsesanordning eller et datasystem. En meddelelse, der først er tilgængelig efter kl. 24.00, anses normalt først for modtaget den dag, hvor meddelelsen er tilgængelig."

Kombinationen af ovenstående citater kunne umiddelbart forstås således, at oplysninger, som er kommet frem til styrelsen på en hverdag, der ligger f.eks. én hverdag efter den hverdag, hvor fristen i henhold til den foreslåede § 12 d, stk. 9, 1. pkt., udløber, anses at være fremkommet én hverdag for sent – og at fristerne i henhold til § 12 d, stk. 1-4, derfor forlænges med én hverdag – uanset hvad tid på den pågældende hverdag, oplysninger er fremkommet til styrelsen. Hvis oplysningerne i ovennævnte eksempel fremsendes til styrelsen kl. 12.00 om torsdagen (i samme uge), anses oplysningerne derfor for fremkommet én hel hverdag for sent, således at fristerne i henhold til § 12 d, stk. 1-4, derfor forlænges med én hel hverdag.

Det foreslås, at dette præciseres.

Forslaget indebærer endvidere, at der i konkurrencelovens § 12 d indsættes et nyt stk. 9, 2. pkt., med følgende indhold:

"Indbringer en deltagende virksomhed denne beslutning for domstolene, afbrydes fristerne i stk. 1-4, indtil der er afsagt endelig dom herom."

Herom angiver Lovforslaget på side 36 følgende:

"Er virksomhederne uenige i Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens procesbeslutning, dvs. virksomhederne er ikke enige i, at de ikke har leveret de udbedte oplysninger, kan virksomhederne indbringe beslutningen for de almindelige domstole. I så fald afbrydes fristerne, til der er afsagt endelig dom i sagen."

Hertil bemærkes, at det forekommer hensigtsmæssigt, at virksomheder skal have mulighed for at appellere styrelsens beslutninger i henhold til den foreslåede § 12 d, stk. 9, 1. pkt., om at forlænge fristerne i henhold til § 12 d, stk. 1-4, så der kan føres kontrol med styrelsens håndhævelse af bestemmelsen.

Imidlertid forekommer det ikke rimeligt, at en eventuel appel skal medføre, at fristerne i henhold til § 12 d, stk. 1-4, sættes i bero, indtil der er afsagt endelig dom herom, hvilket kan tage flere år. Idet en eventuel appel i henhold til den foreslåede § 12 d, stk. 9, 2. pkt., i sagens natur vil være rettet mod at undgå, at fristerne i henhold til § 12 d, stk. 1-4, sættes i bero i afventning af virksomhedernes fremsendelse af eventuelle yderligere oplysninger, forekommer det paradoksalt, at en sådan appel medfører, at fristerne sættes i bero i op til flere år.

På denne baggrund foreslås det, at den foreslåede § 12 d, stk. 9, 2. pkt., ændres således, at en eventuel appel af en beslutning i medfør af den foreslåede § 12 d, stk. 9, 1. pkt., ikke påvirker fristerne i henhold til § 12, stk. 1-4.

En virksomhed kan i så fald vælge at fremlægge yderligere oplysninger, som styrelsen anser nødvendige for at lade fristerne i henhold til § 12 d, stk. 1-4, begynde at løbe igen, men parallelt hermed appellere styrelsens beslutning med henblik på at opnå en stillingtagen til lovligheden heraf fra domstolene (eller eventuel Konkurrenceankenævnet, jf. nedenfor).

I denne forbindelse foreslås det, at det udtrykkeligt angives, at en virksomhed har ret til at appellere en beslutning i henhold den foreslåede § 12 d, stk. 9, 1. pkt., selvom virksomheden har fremlagt yderligere oplysninger, og styrelsen på den baggrund har truffet beslutning om, at lade fristerne i henhold til § 12 d, stk. 1-4, begynde at løbe igen. Formålet hermed er at undgå, at en eventuel appelsag i den situation kan blive afvist som følge af manglende retlig interesse. Ellers ville det i praksis aldrig være muligt for virksomheder at indbringe beslutninger i henhold den foreslåede § 12 d, stk. 9, 1. pkt., for domstolene (eller eventuelt Konkurrenceankenævnet, jf. nedenfor) – og dermed aldrig være muligt for domstolene (eller eventuelt Konkurrenceankenævnet, jf. nedenfor) at føre kontrol med styrelsens anvendelse af den foreslåede § 12 d, stk. 9, 1. pkt. Det er således ikke realistisk at forvente, at virksomheder, selvom de måtte være uenige med styrelsen om, hvorvidt de har leveret de udbedte oplysninger, vil risikere, at behandlingen af en fusion forlænges med flere år, i afventning om afgørelsen af en appelsag vedrørende en beslutning i henhold til den foreslåede § 12 d, stk. 9, 1. pkt., i stedet for blot at fremlægge yderligere oplysninger, som styrelsen måtte anmode om.

I øvrigt bemærkes, under hensyn til at fusioner som klart udgangspunkt bør behandles inden for de i loven fastsatte frister, at det under alle omstændigheder forekommer uhensigtsmæssigt, at beslutninger i henhold til den foreslåede § 12 d, stk. 9, 1. pkt., kun kan indbringes for domstolene. Det forekommer mere hensigtsmæssigt, hvis det er muligt for virksomhederne i første omgang at indbringe sådanne beslutninger for Konkurrenceankenævnet. Med henblik på, at der meget hurtigt kan træffes afgørelse om sådanne klager, ville det endvidere være hensigtsmæssigt, hvis Konkurrenceankenævnets formand i sager om klage over beslutninger i henhold til den foreslåede § 12 d, stk. 9, 1. pkt., kunne træffe afgørelse på vegne af nævnet – på samme måde som det er muligt for så vidt angår anmodninger om opsættende virkning, jf. § 7 i bekendtgørelse nr. 175 af 22. februar 2013.

På denne baggrund foreslås det, at der indføres en mulighed for, at beslutninger i henhold til den foreslåede § 12 d, stk. 9, 1. pkt., kan indbringes for Konkurrenceankenævnet, og at formanden kan træffe afgørelse herom på vegne af nævnet.

7. Lovforslagets § 1, nr. 12

Lovforslagets § 1, nr. 12, indebærer, at konkurrencelovens § 13, stk. 1, 2. pkt., ændres til følgende:

"Virksomheder har dog ret til egenaces i sager, hvori der er eller vil blive truffet afgørelse efter denne lov, jf. § 8 i lov om offentlighed i forvaltningen. § 13 og § 15 i lov om offentlighed i forvaltningen finder tilsvarende anvendelse på sådanne sager."

Herom angivet Lovforslaget på side 15 følgende:

"Forbuddet i konkurrenceloven retter sig mod virksomheder, og det er derfor primært virksomheder, der kan have en interesse i at få indsigt i oplysninger, der vel at mærke kun vedrører virksomheden som sådan. En fysisk person har derimod ikke samme interesse."

Endvidere angiver Lovforslaget på side 17-18 i relation til Lovforslagets § 1, nr. 13, som tilsvarende afskærer fysiske personers indsigt i oplysninger om dem, som indgår i sager og undersøgelser efter konkurrenceloven, følgende:

"For det andet har fysiske personer ikke på samme måde som virksomheder en interesse i at få oplysninger om eller indsigt i oplysninger om dem selv i sager og undersøgelser efter konkurrenceloven.

Det skyldes, at sagerne og undersøgelserne som nævnt drejer sig om virksomheder. Derfor vil Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens behandling som udgangspunkt ikke have konsekvenser for hovedparten af de registrerede fysiske personer, der måtte være nævnt heri. Samtidig vil sagerne og undersøgelserne primært indeholde oplysninger om fysiske personers ageren i deres funktion som fx ledere eller medarbejdere i de undersøgte virksomheder. Det vil fx være navne, e-mailadresser og arbejdsrelateret korrespondance, der er oplysninger, som de pågældende må forvente vil kunne indgå i en sag mod eller undersøgelse af en virksomhed.

For enkelte medarbejdere vil Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens sagsbehandling kunne have en eventuel, indirekte og afledet konsekvens. Det drejer sig om ledelsen eller en overordnet ansat, herunder direktøren, i en virksomhed, der un-

dersøges for at have overtrådt konkurrenceloven, da Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet efter omstændighederne kan vælge at rejse sigtelse ikke alene mod virksomheden for overtrædelse af konkurrenceloven, men også mod ledelsen eller en overordnet ansat, forudsat de pågældende i deres funktion for virksomheden med forsæt eller ved grov uagtsomhed har overtrådt loven. En virksomheds ledelse eller en overordnet ansat vil imidlertid via den pågældendes funktion allerede være bekendt med sagen som følge af virksomhedens ret til partsaktindsigt og partshøring m.v. Derfor er en oplysningspligt og indsigt-ret efter databeskyttelsesforordningen ikke også nødvendig under Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens sagsbehandling, der alene retter mod virksomheden og ikke indeholder en stillingtagen til en overordnet ansats eventuelle strafferetlige ansvar. Såfremt Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet måtte vælge at indlede en strafferetlig forfølgning mod en overordnet ansat, vil den pågældende endvidere være sikret ret til indsigt og forsvar mv. i medfør af retsplejelovens regler.

[...]

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens undersøgelser og sagsbehandling har således ikke en sådan betydning for fysiske personer, at der er grundlag for, at oplysningsretten og indsigtretten efter databeskyttelsesforordningen skal udhule formålet med, at offentlighedsloven ikke finder anvendelse på sager og undersøgelser efter konkurrenceloven."

Endvidere angiver Lovforslaget på side 40 følgende:

"En virksomhed, der er part i en sag, hvori der er eller vil blive truffet afgørelse, vil således som hidtil være bekendt med og have indsigt i styrelsens sagsbehandling. Virksomheden vil bl.a. modtage en meddelelse om betænkeligheder på et tidligt tidspunkt i sagsforløbet og vil senere blive partshørt over en klagepunktsmeddelelse (et afgørelsesudkast), jf. konkurrencelovens § 15 a, stk. 2. Virksomheden vil endvidere være berettiget til partsaktindsigt. Derigennem vil virksomhedens ledelse også være bekendt med Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens sagsbehandling."

Hertil bemærkes, at selvom styrelsens, Konkurrencerådets og Konkurrenceankenævnets behandling af sager i henhold til konkurrenceloven alene retter sig mod virksomheder, kan disse få væsentlig betydning for fysiske personer. Det gælder f.eks., hvor styrelsen som følge af sin egen efterforskning eller en afgørelse fra Konkurrencerådet indgiver politianmeldelse mod en virksomhed, og Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet på den baggrund vælger at rejse sigtelse for overtrædelse af konkurrenceloven ikke alene mod virksomheden, men også mod én eller flere (nuværende eller tidligere) ansatte i virksomheden.

I sådanne tilfælde kan behandlingen af oplysninger om de pågældende fysiske persons adfærd, der indgår i styrelsens, Konkurrencerådets og Konkurrenceankenævnets sagsbehandling, påvirke den efterfølgende straffesag. Dermed har fysiske personer en berettiget interesse i at have indblik i, hvilke oplysninger om dem, der indgår i styrelsens, Konkurrencerådets og Konkurrenceankenævnets sagsbehandling, herunder som fremlægges af den eller de virksomheder, der er parter i sagerne.

Imidlertid vil fysiske personer ikke altid "være bekendt med sagen som følge af virksomhedens ret til partsaktindsigt og partshøring m.v.", som indikeret i bemærkningerne citeret ovenfor. Således vil personer, der ikke længere er ansat (eller bestyrel-

sesmedlemmer) i en virksomhed, der er involveret i en konkurrencesag, i sagens natur ikke have indsigt i oplysninger, som virksomheden måtte få adgang til gennem sin involvering i sagen eller selv fremlægger. Endvidere kan det også tænkes, at en konkurrencesag omfatter oplysninger om nuværende ansatte i en virksomhed, som ikke er sikre på at få indsigt i de oplysninger, som virksomheden måtte få adgang til gennem sin involvering i sagen, og/eller ikke har indflydelse på, hvilke oplysninger, som virksomheden selv fremlægger. I den forbindelse bemærkes, at mens de hidtidige straffesager mod fysiske personer for overtrædelse af konkurrenceloven primært har vedrørt ejerledere og/eller ledende medarbejdere, er det så vidt vides ikke udelukket, at der også kan forekomme straffesager mod ikke-ledende medarbejdere, som ikke kan forventes at få indblik i virksomhedens involvering i en konkurrencesag. Så vidt vides var én af de personer, der fik bøde i én af sagerne relateret til de storkøbenhavnske byggekarteller, netop en ikke-ledende medarbejder (der arbejdede som beregner). Det kan også tænkes, at en virksomhed, der har deltaget i en potentielt konkurrencebegrænsende adfærd, er gået konkurs. I så fald vil der i sagens natur ikke komme nogen konkurrencesag mod den pågældende virksomhed, igennem hvilken virksomhedens tidligere bestyrelsesmedlemmer, ledende medarbejdere og andre ansatte potentielt kan få indsigt i sagen.

Det forekommer heller ikke tilstrækkeligt, som omtalt i bemærkningerne citeret ovenfor, at fysiske personer får indsigt i eventuelle oplysninger om dem i henhold til retsplejelovens regler, når der først er indledt en straffesag mod dem. Således har de en berettiget interesse i at få indblik i de relevante oplysninger, allerede når de indgår i styrelsens, Konkurrencerådets og Konkurrenceankenævnets sagsbehandling, for at kunne varetage deres interesser, inden der indledes en straffesag mod dem, herunder i forhold til eventuel ansøgning om straflempe. I denne forbindelse bemærkes, at en ansøgning om straflempe indgivet af en virksomhed omfatter både nuværende og tidligere bestyrelsesmedlemmer, ledende medarbejdere og andre ansatte. Hvis en virksomhed vælger ikke at søge om straflempe eller ikke er i stand til det, f.eks. fordi virksomheden er gået konkurs, vil virksomhedens nuværende og tidligere bestyrelsesmedlemmer, ledende medarbejdere og andre ansatte imidlertid kun kunne opnå straflempe gennem personlige ansøgninger herom.

På denne baggrund foreslås det, at den foreslåede 13. stk. 1, 2. pkt., ændres således, at fysiske personer også fremover har samme ret til egenaces som virksomheder.

I forhold til betydningen af den foreslåede lovændring for så vidt angår virksomheder angiver Lovforslaget på side 37-38 følgende:

"Efter ordlyden af denne undtagelse er retten til egenaces ikke begrænset til kun at gælde for virksomheder i sager, hvori der er eller vil blive truffet afgørelse. Det er dermed ikke afspejlet i ordlyden, at baggrunden for indførelsen af en ret til egenaces alene var at give virksomheder en ret til indsigt i oplysninger om dem selv i sager, hvori der er eller vil blive truffet afgørelse, men hvori de ikke selv måtte være parter, se afsnit 2.5. i de almindelige bemærkninger.

Det foreslås, at ordlyden af 2. pkt. ændres, således at det klart fremgår af lovteksten, at der alene er adgang til egenaces for virksomheder i sager, hvori der er eller vil blive truffet afgørelse.

[...]

Forslaget indebærer, at virksomhed A ikke har ret til indsigt via reglerne om egenaces i en undersøgelsessag som fx en kontrolundersøgelse hos virksomhed B. Dermed undgås, at virksomhed A får unødvendig indsigt i materiale indsamlet ved en kontrolundersøgelse hos virksomhed B og dermed i virksomhed B's forretningsforhold.

Såfremt oplysningerne indhentet hos virksomhed B senere måtte indgå i en afgørelsessag mod virksomhed A, vil virksomhed A være berettiget til partsaktindsigt i oplysningerne på dette tidspunkt."

Blandt andet i lyset af henvisningen til, at baggrunden for indførelsen af en ret til egenaces var at give virksomheder en ret til indsigt i oplysninger om dem selv i "*sager, hvori der er eller vil blive truffet afgørelse, men hvori de ikke selv måtte være parter*" (vores fremhævelse), forstås den foreslåede § 13, stk. 1, 2. pkt., således, at en virksomheds ret til egenaces omfatter enhver sag, hvor der er eller vil blive truffet afgørelse, uanset om virksomheden selv er part heri. Det betyder f.eks., at mens en virksomhed ifølge den foreslåede bestemmelse ikke har ret til egenaces i oplysninger, der indgår i *kontrolundersøgelsessager* mod andre virksomheder, vil virksomheden have ret til egenaces i oplysninger, der indgår i *afgørelsessager* mod andre virksomheder.

Dette er imidlertid ikke udtrykkeligt angivet i Lovforslaget. Endvidere kunne det give anledning til misforståelse, at det i relation til eksemplet angivet i bemærkningerne citeret ovenfor alene er omtalt, at virksomhed A vil være berettiget til *partsaktindsigt* i oplysninger (om virksomhed A) indhentet hos virksomhed B, hvis oplysningerne senere måtte indgå i en afgørelsessag mod virksomhed A. Således forstås den foreslåede bestemmelse at indebære, at virksomhed A også ville have ret til egenaces (i oplysninger om virksomhed A) indhentet hos virksomhed B, hvis oplysningerne indgår i en afgørelsessag mod virksomhed B.

Det foreslås derfor, at dette præciseres.

8. Lovforslagets § 1, nr. 13

Forslaget indebærer, at der i konkurrenceloven indsættes en ny § 13 a med følgende indhold:

"I sager og undersøgelser efter denne lov finder reglerne om oplysningspligt og indsigtsret i artikel 13-15 i databeskyttelsesforordningen ikke anvendelse."

Herom angiver Lovforslaget på side 16-18 følgende:

"For det første drejer sager og undersøgelser efter konkurrenceloven sig om virksomheders aftaler og adfærd, og formålet med, at offentlighedsloven ikke finder anvendelse på sager og undersøgelser er netop, at disse oplysninger i vidt omfang er fortrolige. Det vil derfor være skadeligt, hvis fx en medarbejder fra én virksomhed i medfør af databeskyttelsesforordningen kan få ret til oplysning om eller indsigt i, hvorvidt der er registreret oplysninger om den pågældende medarbejder i materiale indhentet fra en anden virksomhed. Herigennem kan medarbejderen og den virksomhed, som den pågældende er ansat i, få indsigt i en anden virksomheds forhold. Det kan også være skadeligt for efterforskningen og for de undersøgte virksomheder.

[...]

Når Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen ved en kontrolundersøgelse indsamler en kopi af dataindholdet fra elektroniske medier hos en virksomhed, sker det for at indsamle oplysninger om virksomheden, herunder om virksomhedens medarbejders ageren i deres funktion for virksomheden. Dataindholdet fra elektroniske medier kan indeholde private, følsomme personoplysninger, og det kan derfor i praksis ikke undgås, at sådanne oplysninger også kan blive kopieret. [...]

[...]

For det tredje vil det være meget ressourcekrævende at behandle anmodninger om indsigt i medfør af databeskyttelsesforordningens regler. Det skyldes, at der er meget betydelige mængder af oplysninger i en sag eller undersøgelse efter konkurrenceloven, og det vil være meget ressourcekrævende at identificere, hvilke oplysninger der måtte være ret til indsigt i. Det vil ikke være hensigtsmæssigt, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen skal anvende ressourcer herpå, når styrelsens sager og undersøgelser ikke retter sig mod fysiske personer, og det samtidig vil være på bekostning af håndhævelsen af konkurrenceloven."

I denne forbindelse henvises indledningsvist til bemærkningerne i afsnit 7 ovenfor til støtte for, at fysiske personer også fremover bør have samme ret til egenacces som virksomheder.

Endvidere bemærkes, at bemærkningerne citeret ovenfor til støtte for forslaget om, reglerne om oplysningspligt og indsigtsret i artikel 13-15 i databeskyttelsesforordningen ikke skal finde anvendelse på hverken sager eller undersøgelser efter konkurrenceloven, primært synes at vedrøre *undersøgelsessager*, men ikke *afgørelsessager*.

Således er det primært i relation til *kontrolundersøgelsessager*, at der er risiko for, at styrelsen kommer i besiddelse af store mængder personoplysninger, hvoraf mange ikke er relevante for sagen, og det derfor kunne anses for uforholdsmæssigt byrdefuldt, hvis styrelsen skulle overholde reglerne om oplysningspligt og indsigtsret i artikel 13-15 i databeskyttelsesforordningen. Når styrelsen først har gennemgået de dokumenter, der indgår i en kontrolundersøgelsessag, og udvalgt visse dokumenter, der skal indgå i en eller flere *afgørelsessager*, og der i disse indgår personoplysninger, vil der formodningsvist være tale om langt færre personoplysninger, end der oprindeligt indgik i kontrolundersøgelsessagen, og de pågældende personoplysninger vil formodningsvist alle være relevante for afgørelsessagen/-erne.

Endvidere synes der ikke i forhold til *afgørelsessager* at være noget problem i, at en medarbejder fra én virksomhed i medfør af databeskyttelsesforordningens regler kan få ret til oplysning om eller indsigt i, hvorvidt der er registreret oplysninger om den pågældende medarbejder i materiale indhentet fra en anden virksomhed, selvom medarbejderen og den virksomhed, som den pågældende er ansat i, dermed kan få indsigt i en anden virksomheds forhold. Således vil virksomheden i vidt omfang have samme mulighed i medfør af den foreslåede § 13, stk. 1, 2. pkt., om egenacces.

På denne baggrund foreslås det, at den foreslåede § 13 a ændres således, at alene *undersøgelsessager*, men ikke også *afgørelsessager*, undtages fra anvendelsesområdet for reglerne om oplysningspligt og indsigtsret i artikel 13-15 i databeskyttelsesforordningen.

9. Lovforslagets § 1, nr. 24

Forslaget indebærer, at formuleringen "omsætning" i konkurrencelovens § 23, stk. 5, 2. pkt. – der som følge af ophævelsen af stk. 3 bliver til stk. 4, 2. pkt. – ændres til "globale koncernomsætning", således at bestemmelsen fremover har følgende indhold:

"Ved udmåling af bøder i forhold til juridiske personer skal der desuden tages hensyn til den juridiske persons globale koncernomsætning."

Herom angiver de generelle bemærkninger i Lovforslaget på side 22 følgende:

"Efter den gældende lov skal der ved udmåling af bøder til juridiske personer tages hensyn til den juridiske persons omsætning. Formålet med bestemmelsen er at sikre, at bøden for den samme type overtrædelse virker økonomisk ensartet for små og store virksomheder.

Det fremgår af lovbemærkningerne, at der "ved fastlæggelsen af en virksomheds omsætning som noget nyt skal tages udgangspunkt i de regler, der gælder for beregningen af omsætningen i den gældende § 12, stk. 1, jf. bekendtgørelse nr. 808 af 14. august 2009. I konsekvens heraf er det koncernomsætningen, der skal tages hensyn til, og ikke kun omsætningen i den virksomhed, der har begået overtrædelsen. Det er endvidere, og som efter de gældende retningslinjer, som udgangspunkt virksomhedens omsætning fra samtlige de varer og tjenesteydelser, som virksomheden producerer eller distribuerer, der skal tages hensyn til" (Folketingstiden-de 2012-13, tillæg A, L 41 som fremsat, side 24).

Da det således efter lovbemærkningerne er en virksomheds koncernomsætning, og da det er omsætningen fra samtlige de varer, som virksomheden producerer eller distribuerer, dvs. den globale koncernomsætning, der skal tages hensyn til, foreslås det, at dette udtrykkeligt præciseres i selve lovteksten. Som et af elementerne i bødeudmålingen vil den danske koncernomsætning efter en konkret vurdering også kunne indgå."

Endvidere angiver de specifikke bemærkninger vedrørende bestemmelsen i Lovforslaget på side 47 følgende:

"Det er anført i bemærkningerne til den gældende § 23, stk. 5, at en virksomhed – på linje med EU-konkurrencereglerne – ikke bør pålægges en bøde, der overstiger 10 pct. af virksomhedens samlede årlige koncernomsætning, set som et gennemsnit over de seneste fx 3 år forud for doms-tidspunktet eller vedtagelsen af et bødeforelæg (Folketingstidende 2012-13, A, L 41 som fremsat, side 24). Bemærkningerne henviser til den dagældende bekendtgørelse om beregningen af omsætningen i den dagældende § 7, stk. 1, og § 12, stk. 1. Det følger heraf – og som anført i den gældende bekendtgørelse nr. 808 af 14. august 2009 om beregning af omsætning i konkurrenceloven anvendelse – at begrebet omsætning omfatter en virksomheds nettoomsætning i forbindelse med den ordinære drift med fradrag af merværdiafgift og andre afgifter eller skatter, der er direkte forbundet med salget, og som opgjort i virksomhedens seneste reviderede årsrapport.

Omsætningen for en virksomhed omfatter også omsætningen i tilknyttede virksomheder, dvs. koncernomsætning, samt omsætningen i joint ventures. Hvad angår koncernomsætningen, omfatter denne omsætningen fra dattervirksomheder, modervirksomheder, søstervirksomheder, interne joint ventures og virksomheder, som er undergivet fælles ledelse, jf. § 3 i bekendtgørelse nr. 808.

På denne baggrund foreslås det klargjort i loven, at bødeloftet også omfatter en virksomheds globale koncernomsætning. Forslaget indebærer, at det præciseres i selve lovteksten, at der skal tages hensyn til virksomhedens globale koncernomsætning. Som et af elementerne i bødeudmålingen vil den danske koncernomsætning efter en konkret vurdering også kunne indgå."

Hertil bemærkes *for det første*, at selvom de specifikke bemærkninger vedrørende den foreslåede ændring på side 47 af Lovforslaget alene knytter sig til bødeloftet på 10 % af koncernomsætningen, der ifølge forarbejderne til den gældende § 23, stk. 5, er indeholdt heri, antages den foreslåede ændring også at vedrøre, hvilken omsætning som indgår i bødeudmålingen (før en eventuel anvendelse af bødeloftet), som omtalt i de generelle bemærkninger i Lovforslaget citeret ovenfor.

Det foreslås, at dette præciseres.

For det andet bemærkes, at det ikke fremgår af hverken Lovforslaget eller forarbejderne til den gældende § 23, stk. 5, hvordan den relevante omsætning indgår i bødeudmålingen (før en eventuel anvendelse af bødeloftet).

Af lovforslag nr. L 41 om ændring af konkurrenceloven og straffeloven fremsat den 26. oktober 2012 (herefter "Lovforslag nr. L 41"), fremgår det tydeligt, hvorledes de to andre elementer i bødeudmålingen omtalt i konkurrencelovens § 23, stk. 5 – navnlig overtrædelsens grovhed og overtrædelsens varighed – indgår ved bødeudmålingen (henholdsvis ved fastsættelsen af grundbeløbet og i form af et eventuelt tillæg til grundbeløbet). Det samme gælder ikke i forhold til virksomhedens omsætning.

I relation hertil angives en række bemærkninger om, *hvilken* omsætning der skal tages hensyn til, herunder de bemærkninger, der indgår i citatet ovenfor. Imidlertid fremgår det ikke klart, hvordan der skal tages hensyn til den relevante omsætning. Herom angives alene på side 8, at "*Endelig tages der hensyn til virksomhedens omsætning*", og på side 11 følgende:

"Som noget nyt – og i overensstemmelse med anbefalingen fra et flertal af konkurrencelovsudvalgets medlemmer – foreslås det, at der fremover ved den konkrete bødeudmåling i større omfang skal tages hensyn til en virksomheds omsætning, således at bøden for alvorlige og meget alvorlige overtrædelser indebærer en væsentlig omkostning for virksomheden relativt til dens omsætning. Hensigten er, at bøder for den samme type overtrædelse skal virke økonomisk ensartede for små og store virksomheder."

Godt nok er følgende angivet i Konkurrenceudvalgets rapport fra marts 2012 ("Rapport fra udvalget om konkurrencelovgivningen"), der ligger til grund for Lovforslag nr. 41, på side 44:

"Det anbefales, at det samtidig angives, at der ved den konkrete bødeudmåling skal tages hensyn til en virksomheds omsætning, således at bøden for alvorlige og meget alvorlige overtrædelser indebærer en væsentlig omkostning for virksomheden relativt til dens omsætning. Grundbeløbet for en stor virksomhed skal således være større end grundbeløbet for en mindre virksomhed, der begår en overtrædelse af samme grovhed og varighed." (vores fremhævelse)

Dette synes at indikere, at virksomhedens omsætning skal indgå ved fastsættelsen af grundbeløbet.

Om grundbeløbet angiver Lovforslag nr. L 41 på side 9 følgende:

"Som udgangspunkt for den konkrete strafudmåling foreslås det, at grundbeløbet for en mindre alvorlig overtrædelse af konkurrenceloven bør ligge i størrelsesordenen op til 4 mio. kr. Grundbeløbet for en alvorlig overtrædelse af konkurrenceloven bør ligge i størrelsesordenen fra 4 til 20 mio. kr., og grundbeløbet for en meget alvorlig overtrædelse bør ligge i størrelsesordenen fra 20 mio. kr. og op efter".

Det fremgår imidlertid ikke, hvordan virksomhedens omsætning indgår ved fastsættelsen af grundbeløbet, herunder hvordan det skal sikres, at *"bøden for alvorlige og meget alvorlige overtrædelser indebærer en væsentlig omkostning for virksomheden relativt til dens omsætning"*.

Imidlertid synes det i praksis at forekomme, at grundbeløbet fastsættes alene på baggrund af overtrædelsens grovhed, og at virksomhedens omsætning først derefter inddrages som grundlag for et eventuelt tillæg til grundbeløbet.

På denne baggrund foreslås det, at det i forbindelse med ændringen af § 23, stk. 5, 2. pkt. (fremover § 23, stk. 4, 2. pkt.), præciseres, hvilken betydning virksomhedens koncernomsætning nærmere har for bødeudmålingen (før en eventuel anvendelse af bødeloftet).

For det tredje bemærkes, at det i Lovforslaget anføres, at den gældende retstilstand præciseres, således at det fremgår udtrykkelig af loven, at der skal tages hensyn til virksomhedens omsætning på verdensplan. Danske Advokater finder, at dette er en ændring – og ikke en præcisering – af den nuværende retstilstand. Pådømmelse af en bøde er en strafferetlig sanktion og kræver klar lovhjemmel. Der er ingen støtte i lovens ord eller forarbejder for, at det er verdensomsætningen, der skal lægges til grund. Tværtimod må det antages, at det i dag er den danske omsætning, der skal anvendes. Der ses ikke at være anført nogen begrundelse for, at denne retstilstand skal ændres.

10. Lovforslagets § 1, nr. 17 og 19

Lovforslagets § 1, nr. 17, indebærer, at der i konkurrencelovens § 17 indsættes et nyt stk. 3 med følgende indhold:

"De i stk. 1 nævnte oplysninger kan ligeledes kræves til brug for Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens bistand til konkurrencemyndighederne i Sverige, Norge, Island, Finland, Færøerne og Grønland med henblik på disse myndigheders anvendelse af nationale konkurrenceregler."

Herom angiver Lovforslaget på side 43-44 følgende:

"Efter den gældende § 17, stk. 2, kan Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kræve de oplysninger, der er angivet i § 17, stk. 1, til brug for styrelsens bistand til Kommissionen og de andre konkurrencemyndigheder i den Europæiske Union og i EØS-området med henblik på anvendelsen af EUF-traktatens artikel 101 og 102 eller EØS-aftalens artikel 53 eller 54.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med gennemførelsesforordningens artikel 22, stk. 1, hvorefter konkurrencemyndigheden i en medlemsstat på vegne af konkurrencemyndigheden i en anden medlemsstat kan foretage kontrolundersøgelser eller anden indsamling af oplysninger til brug for håndhævelsen af EU-konkurrencereglerne.

Der har herudover siden 2001 eksisteret en aftale mellem Danmark, Norge og Island med senere tiltræden af Sverige om samarbejde i konkurrencesager, som giver mulighed for udveksling af fortrolige oplysninger i sager efter de nationale konkurrenceregler. Aftalen er begrundet i, at der er en tæt sammenhæng mellem de markeder, som virksomheder etableret i de forskellige lande opererer på, og at en konkurrencesag i et af de nordiske lande ofte påvirker markederne i andre nordiske lande.

Da den nordiske samarbejdsaftale kun giver mulighed for udveksling af oplysninger, giver den ikke ligesom gennemførelsesforordningen mulighed for, at konkurrencemyndighederne i Danmark, Norge, Island og Sverige kan indhente oplysninger på vegne af hinanden.

Eftersom Norge og Island ikke er medlemmer af EU, er der ikke mulighed for, at disse landes konkurrencemyndigheder kan bistå Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen med at indhente oplysninger på sit område eller omvendt. Retstilstanden i dag er derfor, at de nordiske konkurrencemyndigheder alene kan bistå hinanden med indhentning af oplysninger, hvis der er tale om sager omfattet af EUF-traktatens artikel 101 eller 102, og indhentningen af oplysninger kan ske i medfør af artikel 22 i gennemførelsesforordningen.

For at sikre, at det i højere grad vil være muligt at opklare overtrædelser af konkurrencereglerne i de nordiske lande, foreslås det, at der i § 17 indsættes et nyt stk. 3, som giver mulighed for, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan kræve oplysninger efter den gældende § 17, stk. 1, med henblik på at bistå konkurrencemyndighederne i Sverige, Norge, Island, Finland, Færøerne og Grønland med disse myndigheders anvendelse af nationale konkurrenceregler.

En sådan hjemmel vil samtidig give Danmark mulighed for at tiltræde den aftale, som konkurrencemyndighederne i Danmark, Norge, Island og Sverige sammen med Finland, Grønland og Færøerne har forhandlet til afløsning af den eksisterende aftale."

Lovforslagets § 1, nr. 19, indebærer, at der i konkurrencelovens § 18 indsættes et nyt stk. 10 med følgende indhold:

"Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan foretage kontrolundersøgelser for at yde bistand til konkurrencemyndighederne i Sverige, Norge, Island, Finland, Færøerne og Grønland i forbindelse med disse myndigheders anvendelse af nationale konkurrenceregler. Reglerne i stk. 1-8 finder tilsvarende anvendelse."

Herom angiver Lovforslaget på side 45 følgende:

"På linje med lovforslagets § 1, [nr. 17 og 18], foreslås det, at der desuden indføres hjemmel til, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan foretage kontrolundersøgelser for at yde bistand til konkurrencemyndighederne i Sverige, Norge, Island, Finland, Færøerne og Grønland i forbindelse med disse myndigheders anvendelse af nationale konkurrenceregler.

Det foreslås præciseret, at reglerne i den gældende § 18, stk. 1-8, finder tilsvarende anvendelse.

Formålet med forslaget er at sikre, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan yde bistand til opklaring af overtrædelser af konkurrencereglerne i de andre nordiske lande samt Grønland og Færøerne. På samme måde som i relation til forslagens § 1, [nr.17 og 18], er det hensigten, at den gældende nordiske aftale efter lovforslagets vedtagelse skal erstattes af en ny nordisk aftale, der bl.a. giver mulighed for, at Danmark, Sverige, Norge, Island, Færøerne og Grønland kan foretage kontrolundersøgelser for hinanden i forbindelse med disse myndigheders anvendelse af nationale konkurrenceregler."

Således indebærer Lovforslaget, at styrelsen – udover at indsamle oplysninger og foretage kontrolundersøgelser for at yde bistand til Kommissionen og andre konkurrencemyndigheder i den Europæiske Union og i EØS-området med henblik på anvendelsen af EUF-traktatens artikel 101 og 102 eller EØS-aftalens artikel 53 eller 54, jf. den gældende § 17, stk. 2, og § 18, stk. 9, og den foreslåede ændrede § 18, stk. 9 – fremover skal kunne indsamle oplysninger og foretage kontrolundersøgelser for at yde bistand til konkurrencemyndighederne i Sverige, Norge, Island, Finland, Færøerne og Grønland i forbindelse med disse myndigheders anvendelse af *nationale* konkurrenceregler.

Mens det forekommer hensigtsmæssigt, at styrelsen kan yde bistand til Kommissionen og andre konkurrencemyndigheder i den Europæiske Union og i EØS-området med henblik på anvendelsen af EUF-traktatens artikel 101 og 102 eller EØS-aftalens artikel 53 eller 54, fordi overtrædelser af disse bestemmelser kan påvirke konkurrencen i Danmark, forekommer det mindre rimeligt, at styrelsen skal bruge ressourcer på, og at danske virksomheder skal kunne blive udsat for anmodninger om oplysninger eller kontrolundersøgelser fra de danske konkurrencemyndigheder, i relation til sager, der alene vedrører overtrædelser af de nationale konkurrenceregler i andre jurisdiktioner.

Det forhold, at lovændringen er nødvendig for, at styrelsen kan indgå en aftale med konkurrencemyndighederne i de relevante lande om gensidig bistand i relation til sådanne sager, kan naturligvis ikke i sig selv begrunde de foreslåede lovændringer.

Det foreslås derfor, at Lovforslagets § 1, nr. 17 og 19, udgår.

Såfremt en konkurrencemyndighed i Sverige, Norge, Island, Finland, Færøerne og Grønland måtte have mistanke om forhold, som – uden at være i strid med EUF-traktatens artikel 101 og 102 eller EØS-aftalens artikel 53 eller 54, således at styrelsen kan anmodes om bistand i medfør af den gældende § 17, stk. 1, og § 18, stk. 9, eller den foreslåede ændrede § 18, stk. 9 – kunne være i strid med de nationale konkurrenceregler i både det pågældende andet land og i Danmark, kan den pågældende konkurrencemyndighed naturligvis fortsat give styrelsen meddelelse herom. Herefter kan styrelsen vurdere, om der er tilstrækkeligt grundlag for at iværksætte en efterforskning af den mulige overtrædelse af de danske konkurrenceregler i henhold til de gældende regler.

11. Lovforslagets § 1, nr. 27

Forslaget indebærer, at der i konkurrencelovens § 23 a indsættes et nyt stk. 6 med følgende indhold:

"Der kan indgives en foreløbig ansøgning om tiltalefrafald eller strafnedsættelse. Den foreløbige ansøgning skal færdiggøres inden for den frist, som den kompetente myndighed fastsætter. Hvis den foreløbige ansøgning færdiggøres inden for den fastsatte frist, anses ansøgningen for indgivet på tidspunktet for indgivelsen af den foreløbige ansøgning." (vores fremhævelse)

Herom angiver Lovforslaget på side 49 følgende:

"Formålet med forslaget er, at en ansøger ved en indgivelse af en foreløbig ansøgning kan tildeles tid til efterfølgende at samle alt relevant materiale til myndigheden men stadig bevare den plads i rækkefølgen af ansøgere, som tidspunktet for indgivelsen af den foreløbige ansøgning berettiger til. Ansøger kan derved opnå den tidsmæssige fordel, der ligger i at kunne søge om straflem-pelse, selvom ikke alle nødvendige oplysninger kan indleveres på ansøgningstidspunktet.

Med en foreløbig ansøgning kan ansøger i første omgang nøjes med at afgive følgende oplysninger om kartellet:

- En beskrivelse af den formodede overtrædelse af konkurrenceloven
- De involverede parter i kartellet
- Hvordan kartellet har fungeret i praksis, herunder hvordan parterne har korresponderet/mødtes og dokumenteret deres aftaler, samt hvor denne dokumentation kan findes
- Det/de berørte produkter
- Det/de berørte geografiske områder
- Varigheden af kartellet
- Information om, hvorfor der søges om straflem-pelse

Dette svarer til indholdet af EU's modelprogram for straflem-pelse (ECN Model Leniency Programme) og Kommissionens meddelelse om bødefritagelse eller bødenedsættelse i kartelsager (EU-Tidende 2006, nr. C 298, side 17)."

Bestemmelsen forstås således, at det ikke kun er muligt for den første virksomhed (eller person), der ansøger om straflem-pelse, at indgive en foreløbig ansøgning og dermed bevare den plads i rækkefølgen af ansøgere, som tidspunktet for indgivelsen af den foreløbige ansøgning berettiger til – således at virksomheden (eller personen) kan opnå tiltalefrafald (bødefritagelse), såfremt denne efterfølgende indleverer alt relevant materiale inden for den fastsatte frist – men at dette også er muligt for efterfølgende ansøgere om straflem-pelse, der – forudsat at den første ansøger opfylder betingelserne for at opnå tiltalefrafald – alene kan opnå strafnedsættelse (bødenedsættelse). Dette svarer til retsstillingen i en række andre lande, herunder England, Frankrig og Tyskland².

Imidlertid bemærkes, at muligheden for at indgive foreløbige ansøgninger om straflem-pelse i henhold til Kommissionens straflem-pelsesprogram (det såkaldte "marker system"), alene gælder for den første ansøger om straflem-pelse, men ikke efterføl-

² OECD, Working Party No. 3 on Cooperation and Enforcement, USE OF MARKERS IN LENIENCY PROGRAMMES, Note by the Secretariat, 16. December 2014 (DAF/COMP/WP3(2014)9), side 20.

gende ansøgere³. Det samme gælder i forhold til EU's modelprogram for straflempelse (ECN Model Leniency Programme)⁴. Henvisningen til disse i bemærkningerne citeret ovenfor kunne derfor give anledning til tvivl om fortolkningen af den foreslåede § 23 a, stk. 6.

For at undgå dette, foreslås det, at det præciseres, at den foreslåede mulighed for at indgive foreløbige ansøgninger om straflempelse gælder både i forhold den første virksomhed (eller person), der ansøger om straflempelse, og i forhold til enhver efterfølgende ansøger om straflempelse.

Endvidere foreslås det, at den kompetente myndighed, når den bekræfter modtagelsen af en foreløbig ansøgning om straflempelse og meddeler ansøgeren en frist til at færdiggøre den foreløbige ansøgning, skal meddele ansøgeren, hvad nummer i køen ansøgeren er.

Det svarer delvist til, hvad der gælder i henhold til Kommissionens straflempelsesprogram. Idet muligheden for at indgive en foreløbig ansøgning om straflempelse alene er tilgængelig for den første ansøger, vil efterfølgende ansøgere således få oplyst, at de ikke er den første ansøger og derfor ikke har mulighed for at indgive en foreløbig ansøgning om straflempelse.

Det fremgår ikke af Lovforslaget, hvorvidt en ansøger, der indgiver en foreløbig ansøgning om straflempelse indeholdende ovennævnte oplysninger, har krav på at få en frist til at færdiggøre ansøgningen – således at ansøgeren kan bevare sin plads i køen, såfremt ansøgningen færdiggøres inden for den af myndigheden fastsatte frist – eller om den kompetente myndighed diskretionært kan træffe beslutning herom, lige som tilfældet er med Kommissionens straflempelsesprogram⁵.

Det foreslås derfor, at det angives, at såfremt en virksomhed (eller person) indgiver en foreløbig ansøgning om straflempelse, der indeholder ovennævnte oplysninger, så er den kompetente myndighed forpligtet til at fastsætte en frist til færdiggørelsen af den foreløbige ansøgning om straflempelse.

12. Øvrige forslag til ændringer og præciseringer

I lyset af, at Lovforslaget indebærer en større revision af konkurrenceloven, foreslås nedenfor yderligere præciseringer og ændringer af konkurrenceloven.

Samordnet praksis – konkurrencelovens § 6, stk. 3

Konkurrencelovens § 6, stk. 3, er affattet således:

"Stk. 1 gælder også for vedtagelser inden for en sammenslutning af virksomheder og samordnet praksis mellem virksomheder."

³ Således omtales muligheden for indgivelse af foreløbige ansøgninger om straflempelse i Kommissionens meddelelse om bødefritagelse eller bødenedsættelse i kartelsager alene i Del II om bødefritagelse, og ikke også i Del III om bødenedsættelse. Se også Kommissionens memo af 7. December 2006, Competition: revised Leniency Notice – frequently asked questions (MEMO/06/469), side 6.

⁴ Således omtaler det alene "*Marker for immunity applicants*" (vores fremhævelse).

⁵ Se Kommissionens memo af 7. December 2006, Competition: revised Leniency Notice – frequently asked questions (MEMO/06/469), side 5.

Det forslås, at det i lovbemærkningerne præciseres, at formuleringen af konkurrencelovens § 6, stk. 3, ikke indebærer, at vedtagelser inden for en sammenslutning af virksomheder og samordnet praksis i sig selv udgør en overtrædelse konkurrencelovens § 6, stk. 1. Det er alene vedtagelser inden for en sammenslutning af virksomheder og samordnet praksis, der direkte eller indirekte har til formål eller følge at begrænse konkurrencen, der er omfattet af konkurrencelovens § 6, stk. 1. Samordnet praksis, vedtagelser og aftaler er sideordnede i relation til bedømmelsen af, om en virksomhed har handlet i strid med forbuddet i konkurrencelovens § 6, stk. 1.

Der erindres om, at TEUF artikel 101, som konkurrencelovens § 6, stk. 1, udgør en spejling af, redaktionelt ikke er opdelt i relation til formulering af forbuddet: "Alle aftaler mellem virksomheder, alle vedtagelser inden for sammenslutninger af virksomheder og alle former for samordnet praksis, der kan påvirke handelen mellem medlemsstater, og som har til formål eller til følge at hindre, begrænse eller fordreje konkurrencen inden for det indre marked, er uforenelige med det indre marked og er forbudt, navnlig sådanne, der består i: [...]"

Baggrunden for ønsket om at præcisere dette er, at nogle advokater har oplevet, at anklagemyndigheden med afsæt i konkurrencelovens § 6, stk. 3, herunder i sagerne vedrørende det såkaldte storkøbenhavnske byggekartel, har forstået og gjort gældende, at samordnet praksis udgør en selvstændig overtrædelse af konkurrencelovens § 6, stk. 1.

Tilbagebetaling af statsstøtte – konkurrencelovens § 11 a, stk. 9

Ved høringsbrev af 2. oktober 2015 offentliggjorde Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen et forslag til ændring af konkurrenceloven. Forslagets § 1, nr. 2, indebar en ændring af konkurrencelovens § 11a, stk. 9, således at det udtrykkeligt ville fremgå af denne bestemmelse, at tilbagebetaling af statsstøtte skal ske til statskassen, uanset om støtten er påbudt tilbagebetalt efter de danske eller de EU-retlige statsstøtteregler. Denne ændring er dog ikke blevet gennemført og er nu ikke blevet inkluderet i Lovforslaget.

Der findes på nuværende tidspunkt ikke en bestemmelse svarende til konkurrencelovens § 11a, stk. 9, der udtrykkeligt fastslår, om tilbagebetaling af støtte efter EUs statsstøtteregler skal ske til støtteyderen eller (på samme måde som ved tilbagebetaling efter de danske regler) til statskassen. Dette giver anledning til en væsentlig usikkerhed om dette spørgsmål, som kunne afhjælpes ved gennemførelse af den ovenfor beskrevne ændring. Som anført i bemærkningerne til det ovennævnte lovforslag ville en sådan ændring desuden sikre overensstemmelse mellem procedurerne ved tilbagesøgning af statsstøtte efter de danske og de EU-retlige statsstøtteregler. En sådan ændring ville også sikre, at offentlige myndigheder incentiveres til at overholde EUs statsstøtteregler.

Det forslås derfor, at det ovennævnte forslag til ændring af konkurrencelovens § 11a, stk. 9, inkluderes i Lovforslaget.

Foreløbigt tilsagn om tiltalefald eller straflempelse – konkurrencelovens § 23 a, stk. 7 og 8

Det forslås præciseret, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen og/eller Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet (SØIK) alene kan betinge

afgivelse af det foreløbige tilsagn af, at betingelserne i konkurrencelovens § 23 a, stk. 1 og 2, er opfyldt, dvs.:

1. Fremlægge nye oplysninger, som myndigheden ikke allerede var i besiddelse af
2. Oplysningerne skal give anledning til foretagelse af en kontrolundersøgelse eller at konstatere en overtrædelse af konkurrenceloven i form af et kartel i det tilfælde, hvor der allerede har været foretaget en kontrolundersøgelse
3. Ansøgeren skal samarbejde med myndighederne under hele sagens behandling
4. Ansøgeren har bragt sin deltagelse til ophør
5. Ansøger har ikke tvunget andre til at deltage i kartellet

Der kan således ikke stilles krav om, at det på tidspunktet for vurderingen af det foreløbige tilsagn er muligt at vurdere, om de af ansøgeren tilvejebragte oplysninger vil kunne føre til domsfældelse eller straf.

Baggrunden for den ønskede præcisering er, at nogle advokater har oplevet, at SØIK har betinget sit samtykke til afgivelse af et foreløbigt tilsagn om tiltalefrafald eller straflempe af, at det på dette tidlige stadie af sagen var muligt at vurdere, om de af ansøgeren tilvejebragte oplysninger kunne føre til domsfældelse eller straf.

Hverken ordlyden af konkurrencelovens § 23 a eller lovforarbejderne understøtter, at SØIK og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan stille en sådan betingelse for afgivelse af et foreløbigt tilsagn.

Konkurrencelovens § 23 a, stk. 7, nr. 2, har følgende indhold:

"Den kompetente myndighed, jf. stk. 8, afgiver et foreløbigt tilsagn, der indeholder oplysninger om, hvorvidt betingelserne i stk. 1 eller stk. 4 er opfyldt, og om, hvorvidt der på dette tidspunkt er grundlag for at meddele afslag på ansøgningen, fordi betingelserne i stk. 2 ikke skønnes at være opfyldt."

Herom er det i lovforarbejderne anført⁶:

"Andet trin i proceduren er, at ansøgeren modtager et foreløbigt tilsagn. Et foreløbigt tilsagn er et bindende, men betinget løfte fra myndighederne om, at den pågældende ansøger vil opnå straflempe ved sagens afslutning under forudsætning af, at ansøgeren lever op til betingelserne, som er nævnt i stk. 2.

Først når sagsbehandlingen er afsluttet, vil myndighederne kunne vurdere, om betingelserne for straflempe i stk. 2 er opfyldt. Det foreløbige tilsagn har derfor til formål på et tidligt tidspunkt i forløbet at gøre det klart for ansøgere, hvilken grad af straflempe, de kan forvente, hvis lovens krav i øvrigt overholdes.

Et foreløbigt tilsagn afgives hurtigst muligt efter, at den kompetente myndighed, jf. stk. 8, har foretaget en vurdering af, om ansøgeren opfylder betingelserne for tiltalefrafald i stk. 1, nr. 1 eller 2, eller betingelserne for strafnedsættelse i stk. 4, nr. 1. Herudover meddeler den kompetente myndighed, om der allerede på dette tidspunkt i proceduren er grundlag for at give afslag på ansøgningen, fordi betingelserne i stk. 2 ikke er opfyldt. Det foreløbige tilsagn angiver også, hvor i række-

⁶ FT 2006/2007, tillæg A 4960.

følgen ansøgeren er placeret, og om de fremlagte oplysninger er tilstrækkelige til at opnå den relevante straflempe." (vores fremhævelse)

Det er således hensigten med konkurrencelovens § 23 a, stk. 7, nr. 2, at ansøgeren på et tidligt tidspunkt i processen opnår klarhed over, om denne kan forvente tiltalefald eller straflempe. Tidshorisonten for ansøgeren vil blive helt urimelig lang, hvis der kan indfortolkes et krav om, at det på tidspunktet for afgivelse af det foreløbige tilsagn er muligt for SØIK at vurdere, om oplysningerne vil kunne føre til domsfældelse eller straf. Dette vil i så fald stik i mod leniencyinstituttets formål kunne afskrække potentielle ansøgere fra at indgive en ansøgning om tiltalefald/straflempe.

Det foreslås derfor tillige præciseret, at SØIK skal afgive sit høringssvar inden for 10 hverdage, som lovforarbejderne lægger op til, medmindre der foreligger helt ekstraordinære omstændigheder.

Opgørelse af omsætning for offentlige virksomheder – omsætningsbekendtgørelsens § 9

Danske Advokater foreslår endelig, at der i anledning af den foreslåede større revision af det konkurrenceretlige regelsæt samtidig gøres op med den danske særregel om opgørelsen af offentligt ejede virksomheders omsætning, jf. bekendtgørelse nr. 808/2009 om beregning af omsætning i konkurrenceloven.

Særreglen går som bekendt ud på, at "omsætningen" hos en kommune eller staten skal medregnes i en offentlig virksomheds omsætning, jf. nærmere § 9 i bekendtgørelse nr. 808/2009 og afsnit 8 i Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens tilhørende vejledning fra august 2010.

I modsætning hertil foreskriver den tilsvarende EU-regel som udgangspunkt, at det alene er omsætningen hos den eller de virksomheder, der kontrolleres af samme statslige/kommunale holdingselskab eller forvaltningsorgan, der skal medregnes i den offentligt ejede virksomheds omsætning, jf. Kommissionens jurisdiktionsmeddelelse.

Den danske særregel fører således til, at offentligt ejede virksomheders omsætning "pustes betydeligt op", hvilket kan være til virksomhedernes ugunst, jf. eksempelvis fusionskontrolltærsklernes og bødebestemmelsernes afsæt i virksomhedens omsætning som opgjort efter bekendtgørelse nr. 808/2009. I relation til sidstnævnte ses de bødeprincipper, der blev introduceret i forarbejderne til 2012-ændringen af konkurrenceloven, jf. lovforslag L 41/2012, i øvrigt "ad bagvejen" at have gennemført en betydelig skærpelse af bødeansvaret for offentligt ejede virksomheder.

Der ses ikke at være saglige grunde til at opretholde den danske særregel, der derfor foreslås erstattet af en regel om, at offentligt ejede virksomheders omsætning opgøres på samme vis som efter Kommissionens jurisdiktionsmeddelelse.

Fordelen herved vil også være, at retsstillingen i Danmark - i tråd med lovens udgangspunkt i øvrigt - harmoniseres med retsstillingen efter EU-retten.

Med venlig hilsen

Paul Møllerup
Adm. Direktør
pmo@danskeadvokater.dk

DANSKE MEDIER

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen
Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby

Pressens Hus
Skindergade 7
DK-1159 København K

Telefon 3397 4000

info@danskemedier.dk
www.danskemedier.dk

*Sendt pr. email til hc@kfst.dk
cc kle@kfst.dk*

9. august 2017

Høringssvar vedr. forslag om ændring af konkurrenceloven

Danske Medier har med tak modtaget Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens høring over forslag om ændring af konkurrenceloven.

Forbrugerne, virksomhederne og samfundet som helhed har en udpræget interesse i at sikre, at konkurrencen på markederne har de bedste vilkår. Et fundamentalt redskab hertil er konkurrenceloven.

Konkurrenceloven administreres af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen. Styrelsen skal varetage administrationen af konkurrenceloven på en måde, så konkurrencelovens formål tilgodeses optimalt.

Udviklingen på de fleste markeder går med lynets hast. Det gælder ikke mindst på mediemarkedet efter digitaliseringen er slået dominerende igennem. Enhver administrativ behandling af en konkurrencesag kan i sagens natur være forsinkende for gennemførelsen af forretningsudviklingen og derfor objektivt set dæmpende på konkurrencen på markedet. Det er derfor afgørende, at lovgivers retningslinjer for myndighedens arbejde tilgodeser hurtig sagsbehandling og at myndigheden konstant har som mål, at administrationen skal gennemføres på juridisk forsvarlig måde, men samtidig med den størst mulige hastighed.

Det er overordnet set vanskeligt at se det foreliggende lovforslag som styret af disse hensyn.

Foreningen vil i øvrigt bemærke, at en høringsperiode hen over en juli måned uagtet, at den formelt er på syv uger, i praksis reduceres til to-tre uger, hvilket ikke er rimeligt i almindelighed og i særdeleshed ikke i så væsentlige spørgsmål som det foreliggende.

Generelt om sagsbehandlingstider ved fusionsanmeldelser

Danske Medier er opmærksom på de gældende frister for behandling af fusionsanmeldelser, og foreningen konstaterer, at fusionsanmeldelser almindeligvis afgøres inden for disse frister. Foreningen er dog samtidigt opmærksom på, at fristerne først regnes fra den dag, hvor en anmeldelse betragtes som fuldstændig, hvilket giver anledning til betænkeligheder.

Det nuværende regelsæt tager ikke hensyn til den tid, der går mellem, at virksomheder anmelder en fusion, og frem til, at fusionsanmeldelsen betragtes som fuldstændig. Der er således tale om to forskellige måder, hvorpå sagsbehandlingstiderne kan opfattes. Der er den reelle sagsbehandlingstid, der løber fra den dag, hvor virksomhederne anmelder fusionen og den (officielle) sagsbehandlingstid der løber fra den dag, hvor Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen endeligt godkender anmeldelsen. Da det er den reelle sagsbehandlingstid, der er af fundamental betydning for de fusionerende virksomheder, bør lovgiver og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen gøre en indsats for at mindske denne. Eksempelvis ved at fastsætte en frist for tiden mellem virksomhedens anmeldelse og styrelsens godkendelse af anmeldelsen.

Danske Medier erfarer i den forbindelse, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen opstiller ganske høje krav til, hvornår en anmeldelse kan betragtes som fuldstændig. Dette kommer særligt til udtryk ved mængden og detaljeringsgraden af de forlangte oplysninger, der skal bruges til at vurdere lovligheden af en fusion. Da nogle af oplysningerne kan vise sig svære at fremskaffe, medfører dette, at de reelle sagsbehandlingstider i forhold til godkendelse af fusioner, bliver meget lange. De lange sagsbehandlingstider hæmmer muligheden for vækst og fornyelse i samfundet, og foreningen opfordrer derfor til, at kravene til oplysningernes karakter tages op til revision.

Danske Medier ønsker endvidere at henlede opmærksomheden på, at spørgsmålet om hvorvidt styrelsens krav til oplysningerne er berettiget, udelukkende kan indbringes for domstolene. Foreningen finder, at denne model er utilfredsstillende, da en domstolsprøvelse typisk vil resultere i en yderligere og markant forlængelse af sagsbehandlingstider i forhold til godkendelse af fusioner. Henset til fusioners karakter og betydningen af, at fusioner kan gennemføres uden unødigt forsinkelse, foreslås det derfor, at der gives en lettere og mere effektiv adgang for fusionerende virksomheder til at få prøvet spørgsmålet om behovet for de af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen påkrævede oplysninger. Dette kunne gøres ved at etablere en fast-track procedure i Konkurrenceankenævnet.

"Stop the clock" ordning – Konkurrenceloven § 12 d, stk. 9.

Som følge af de reelle sagsbehandlingstider, som skitseret ovenfor, finder Danske Medier det derfor også uforståeligt, at der ønskes indført en såkaldt "stop the clock" ordning, hvorefter Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har mulighed for at afbryde sagsbehandlingsfristerne. Det vil medføre en betydelig risiko for, at sagsbehandlingstiderne ved fusionsanmeldelser forlænges yderligere, hvilket kan være til stor gene for de fusionerende virksomheder og væksten og fornyelsen i samfundet.

Foreningen anerkender, at det i visse tilfælde kan være nødvendigt at indhente yderligere og supplerende oplysninger i forbindelse med at afgøre fusioners lovlighed. Da lovforslaget imidlertid ikke sætter begrænsninger for, hvor ofte der kan anmodes om nye oplysninger, samt at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen er efterladt en meget bred skønsmargin i forhold til oplysningernes karakter, kan Danske Medier ikke bakke op om dette forslag. Det er foreningens opfattelse, at den foreslåede bestemmelse skaber uklarheder for de fusionerende virksomheder, i forhold til at identificere tidshorisonten og vilkårene for afgørelsen af en given fusionsanmeldelse.

Danske Medier finder det endvidere betænkeligt, at bestemmelsen lægger op til, at såfremt de fusionerende virksomheder er uenige i Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens vurdering af, at oplysningerne ikke er tilfredsstillende, vil en sådan beslutning udelukkende kunne prøves ved domstolene. Såfremt det findes bydende nødvendigt at indføre en "stop the clock" ordning, foreslås det derfor, at der gives en lettere og mere effektiv adgang for de fusionerende virksomheder til at få prøvet spørgsmålet om behovet for de af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen påkrævede supplerende oplysninger. Dette kunne jf. ovenfor gøres ved at etablere en fast-track procedure i Konkurrenceankenævnet.

Ændring af bagatelreglerne

Såfremt forslaget om bagatelgrænser baseret udelukkende på markedsandelstærskler gennemføres, vil grænserne fremover alene afhænge af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens afgrænsning af de relevante markeder. Det giver en fuldstændig mangel på transparens, idet virksomhederne til hver en tid vil skulle afvente styrelsens vurdering af det pågældende marked.

Foreningen ser med stor bekymring på Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens nuværende praksis for afgrænsning af de relevante markeder. Det er foreningens opfattelse, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen ofte foretager en meget snæver afgrænsning af de relevante markeder og undlader at inddrage markedernes hastige udvikling i deres vurdering. Dette gælder ikke mindst i forhold til digitaliseringen på markederne.

Praksis viser, at der for så vidt angår mediebranchen er tale om snævert afgrænsede markeder. Disse markedsafgrænsninger og markedsdefinitioner stammer ofte helt tilbage fra afgørelser fra Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen og EU-Kommissionen fra 2002 og er senere hen blevet indsnævret yderligere. En snæver markedsafgrænsning kan allerede nu medføre ødelæggende konsekvenser f.eks. for virksomheder der ønsker at fusionere, men vil fremover også være af væsentlig betydning i forhold til vurderingen af om deltagende virksomheder falder under bagatelgrænsen. Det er derfor nødvendigt, at tidligere og fremtidige markedsdefinitioner løbende tages op til revision, således at markedsafgrænsningerne afspejler det reelle og aktuelle marked. Og at man ikke i sine markedsdefinitioner fokuserer snævert på danske aktører, når et dansk marked ofte er under væsentlig påvirkning fra store, globale aktører med betydelig konkurrencekraft.

Afskaffelse af det resterende anmeldelsessystem

Danske Medier finder ikke, at det er nødvendigt at afskaffe det resterende anmeldelsessystem, som følge af OECD's anbefaling. Det er foreningens opfattelse, at anmeldelsessystemet er udtryk for et positivt system, der kan bidrage til at skabe klarhed og sikkerhed for virksomhederne. Anmeldelsessystemet fremstår som en betryggende løsning for de virksomheder, der ønsker at skabe klarhed over om konkurrencebegrænsende aftaler kan tillades samt minimere risikoen for bøder. Foreningen gør opmærksom på, at særligt små-, mellemstore- og start-up virksomheder kan have gavn af en sådan løsning.

Foreningen står naturligvis til rådighed, såfremt ovenstående bemærkninger ønskes uddybet.
Henvendelser herom kan rettes til konsulent, cand.jur. Rasmus Roed Borg på e-mail
rrb@danskemedier.dk eller telefon 3397 4000.

Med venlig hilsen
Danske Medier

Ebbe Dal
Adm. direktør

Konkurrence – og Forbrugerstyrelsen
Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby
Sendt pr. e-mail til hc@kfst.dk og kle@kfst.dk

23-08-2017
Dok. /169090

Høring over udkast til forslag om ændring af konkurrenceloven

Forbrugerrådet Tænk har modtaget udkast til forslag om ændring af konkurrenceloven i høring.

Forbrugerrådet Tænk anser konkurrence for en vigtig drivkraft for vækst og fornyelse i samfundet. Forbrugere, virksomhederne og samfundet vil nyde godt af de fordele, som øget konkurrence bringer til markedet. Forbrugerrådet Tænk har følgende bemærkninger til lovforslaget:

Samarbejde med andre nordiske konkurrencemyndigheder

Forbrugerrådet Tænk har længe efterlyst styrket internationalt samarbejde om håndhævelse, og er glade for, at lovforslaget peger i den retning. Det vil uden tvivle give de nordiske konkurrencemyndigheder samme muligheder for at bistå hinanden, som de nationale konkurrencemyndigheder inden for EU har, og for, at de nordiske konkurrencemyndigheder kan bistå hinanden med at indhente oplysninger i fusionssager.

Derudover har Europa-Kommissionen tidligere på året foreslået et direktiv om styrkelse af medlemsstaternes konkurrencemyndigheder. En styrkelse af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen samt øget samarbejde med andre nordiske konkurrencemyndigheder vil give mulighed for at sætte ind med effektive midler og instrumenter til at finde beviser for overtrædelser.

Begrænsning af databeskyttelsesretlige regler

Forbrugerrådet Tænk støtter databeskyttelsesforordningens mål om bl.a. at styrke forbrugernes rettigheder. Oplysningspligten efter Forordningens artikel 13-15 er en grundlæggende rettighed, som kun i helt særlige tilfælde må fraviges. Databeskyttelsesforordningen artikel 23 giver mulighed for, at bestemmelserne om oplysningspligt og indsigtret kan begrænses, bl.a. når det er nødvendigt og forholdsmæssigt af hensyn til kontrol- og tilsynsfunktioner samt efterforskning og hensynet til fortrolige forretningsforhold.

Vi kan tilslutte os, at databeskyttelsesforordningens oplysningspligt begrænses, hvis det kan være skadeligt for Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens efterforskning. Dog er vi betænkelige ved, om det ikke er for vidtgående også at begrænse oplysningspligt i forbindelse med almindelige kontrol- og tilsynsfunktioner og skal opfordre til, at dette overvejes. Desuden skal vi gøre opmærksomhed op, at reglerne om proportionalitet og dataminimering fortsat gælder og derfor naturligvis skal iagttages af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen.

Suppleanter til Konkurrencerådet

Forbrugerrådet Tænk bemærker, at Konkurrencerådet har ikke været beslutningsdygtigt i konkrete sager på baggrund af inhabilitetsspørgsmål. Forbrugerrådet Tænk støtter derfor forslaget med at have suppleanter til medlemmerne i Konkurrencerådet.

"Stop the clock" i fusionssager

Lovforslaget lægger op til en mulighed for, at fristerne for behandling af en anmeld fusion kan afbrydes (stop the clock). Forbrugerrådet Tænk støtter forslaget. På nuværende tidspunkt er behandling af fusioner underlagt visse frister, og såfremt der ikke er truffet afgørelse om forbud mod en fusion inden udløbet af fristerne, anses fusionen automatisk for godkendt. Vi hilser det velkommen, at lovforslaget nu giver mulighed for, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen midlertidigt vil kunne afbryde fristerne, indtil de evt. påkrævede oplysninger er indleveret.

Med venlig hilsen

Vagn Jelsø
Vicedirektør

Ilyas Dogru
Politisk Rådgiver

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen

Att: Kirsten Levinsen

Sags: 17/06923-3

Sagsbehandler: /KLE

Vores ref.: AJ/ITD

Dato: 09-08-2017

Høring over udkast til forslag til Lov om ændring af konkurrenceloven (Undtagelse fra forbuddet mod konkurrencebegrænsende aftaler, ophævelse af anmeldelsessystemet, fusioner, egen acces, databeskyttelsesretlige regler, foreløbig ansøgning om straflempelse, nordisk samarbejde, ændring af straffelovens § 299 c)

Lyren 1
DK-6330 Padborg
Danmark

T: +45 7467 1233
F: +45 7467 4317

itd@itd.dk
itd.dk

CVR: 40990917

ITD kvitterer for fremsendte forslag og muligheden for at afgive bemærkninger hertil.

Overordnede generelle bemærkninger

ITD støtter formålet med at sikre en sund konkurrence gennem effektive og klare regler, under hensyntagen til retssikkerhed og gennemsigtighed.

Bemærkninger til præcisering af offentlighedslovens anvendelse, begrænsning af databeskyttelsesretlige regler, partsindsigt i korrespondance med Kommissionen mv.

ITD anerkender, at der er flere hensyn at tage ved behandling af oplysninger om virksomheder og personer i forbindelse med sagsbehandling ved konkurrencesager. Som udgangspunkt bør der, ud fra et gennemsigtighedsprincip og et retssikkerhedsmæssigt synspunkt, være størst mulig adgang til at få indsigt i de oplysninger som myndighederne er i besiddelse af, specielt når der er tale om oplysninger der vedrører en selv.

I forbindelse med især konkurrencesager er der dog, som nævnt i høringsudkastet, nogle modhensyn der bør tages, og hvor indsigten bør begrænses. Der tænkes her især på adgang til fortrolige oplysninger, herunder forretningshemmeligheder.

I forhold til ressourcemæssige hensyn bemærkes det, at lovgivning, som eksempelvis persondataforordningen, ikke kun pålægger offentlige myndigheder, men også private virksomheder en administrativ byrde, uanset om denne fordeling af ressourcer er hensigtsmæssig eller ej.

ITD anerkender, at man bør tilstræbe en så effektiv fordeling af ressourcerne hos myndighederne som muligt, men dette må dog ikke undergrave de principper, som offentlighedsloven og databeskyttelsesreglerne bygger på.

Bemærkninger til øvrige ændringer

ITD har ingen yderligere kommentarer.

Med venlig hilsen

ITD

Anders Jessen
Chefkonsulent

Fra: [Kirsten Levinsen](#)
Til: [Hanne Colberg](#)
Emne: VS: Høring over udkast til ændring af konkurrenceloven
Dato: 11. august 2017 10:38:48
Vedhæftede filer: [image001.gif](#)

Fra: Sjøqvist, Per [<mailto:Per.Sjoeqvist@coop.dk>]
Sendt: 11. august 2017 10:38
Til: Kirsten Levinsen
Emne: SV: Høring over udkast til ændring af konkurrenceloven

Kære Kirsten

Coop har ingen bemærkninger til forslaget.

Per Sjøqvist
Senioradvokat (L)

Coop er Danmarks førende udbyder af dagligvarer. Vi driver butikskæderne Kvickly, SuperBrugsen, Dagli 'Brugsen, Irma og fakta samt coop.dk. Vi har en samlet omsætning på ca. 50 milliarder kr. og 1200 butikker over hele Danmark. Vi er i alt ca. 40.000 medarbejdere.

Coop Danmark A/S
Juridisk afdeling
Roskildevej 65
DK-2620 Albertslund
www.coop.dk
(CVR-nr. 26259495)
Telefon +45 4386 4410
Mobil +45 5159 4410
E-mail per.sjoeqvist@coop.dk

Denne e-mail og de vedhæftede dokumenter indeholder fortrolig information. Denne information er udelukkende beregnet til at komme til de anførte modtageres kundskab. Enhver uretmæssig offentliggørelse, kopiering, overdragelse, udnyttelse eller handling på baggrund af indholdet i denne e-mail er strengt forbudt. Hvis De har modtaget denne e-mail ved en fejl, anmodes De venligst om at slette e-mailen og vedhæftede dokumenter samt at underrette afsenderen, enten pr. e-mail eller telefonisk på 4386 4410.

Fra: Kirsten Levinsen [<mailto:KLE@kfst.dk>]
Sendt: 23. juni 2017 14:15
Til: Sjøqvist, Per
Emne: VS: Høring over udkast til ændring af konkurrenceloven

Fra: Kirsten Levinsen
Sendt: 23. juni 2017 13:47
Til: 'bm@bm.dk'; 'sm@sm.dk'; 'efkm@efkm.dk'; 'fm@fm.dk'; 'fmn@fmn.dk'; 'kum@kum.dk'; 'mfvm@mfvm.dk'; 'uvm@uvm.dk'; 'skm@skm.dk'; 'stm@stm.dk'; 'sum@sum.dk'; 'trm@trm.dk'; 'ufm@ufm.dk'; 'um@um.dk'; 'uibm@uibm.dk'; 'oim@oim.dk'; 'rr@rigsrevisionen.dk'; 'km@km.dk'
Emne: Høring over udkast til ændring af konkurrenceloven

Hermed fremsendes udkast til lovforslag om ændring af konkurrenceloven, høringsbrev samt høringsliste.

Eventuelle bemærkninger til udkastet skal være Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen i hænde **senest torsdag den 10. august 2017 kl. 12.00.**

Med venlig hilsen

Kirsten Levinsen
Chefkonsulent/ Chief Special Advisor

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen/
Danish Competition and Consumer Authority
Konkurrencejuridisk Center/
Competition Law Division
Direkte +45 4171 5154
E-mail kf@kfst.dk

Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby
Tlf. +45 4171 5000

Vi arbejder for velfungerende markeder

Fra: [Kirsten Levinsen](#)
Til: [Hanne Colberg](#)
Emne: VS: Høring over udkast til ændring af konkurrenceloven
Dato: 27. juni 2017 08:51:24
Vedhæftede filer: [image001.jpg](#)

Fra: Dansk Arbejdsgiverforening [<mailto:DA@da.dk>]
Sendt: 23. juni 2017 15:41
Til: Kirsten Levinsen
Emne: SV: Høring over udkast til ændring af konkurrenceloven

Kære Kirsten Levinsen

Under henvisning til det til DA fremsendte høringsbrev af d.d. vedrørende ovennævnte skal vi oplyse, at sagen falder uden for DA's virkefelt, og at vi under henvisning hertil ikke ønsker at afgive bemærkninger.

Med venlig hilsen

Jette L. Andersen
Chefsekretær

Fra: Kirsten Levinsen [<mailto:KLE@kfst.dk>]
Sendt: 23. juni 2017 13:24
Til: Asfaltindustrien; Dansk Taxi Råd; Danske Advokater; Advokatsamfundet (1; Bryggeriforeningen; Dansk Byggeri; CO-Industri; Dansk Annoncørforening; Amagerforbrænding; Dansk Skovforening; Håndværksrådet; Dansk Energi (1; Forsikring & Pension; Arbejderbevægelsens Erhvervsråd; Bygherreforeningen I Danmark (bid; Danmarks Nationalbank; Forbrugerrådet Tænk (1; Danmarks Apotekerforening; Dansk Fjernvarme; Teknik - Installatørernes Organisation; Børsmæglerforeningen; Danske Regioner; Dansk Arbejdsgiverforening; Danmarks Eksportråd; Danmarks Fiskeriforening; Danske Arkitektvirksomheder; Foreningen af Rådgivende Ingeniører - FRI; Dansk Landbrugsrådgivning; Dansk Transport og Logistik; DSK, De Samvirkende Købmænd; Ingeniørforeningen, IDA; Kooperationen; Landsorganisationen i Danmark; Liberale Erhvervs Råd (LER; Offentligt Ansattes Organisationer; Realkreditforeningen; FSR - Danske Revisorer; dt@datatilsynet.dk; info@danishshipping.dk; ftf@ftf.dk; mail@danskaffaldsforening.dk; di@di.dk; dit@dit.dk; hoeringssager@danskerhverv.dk; db@db-dk.dk; mail@danskemedier.dk; DM_NETKON; dommerforeningen@gmail.com; mail@finansraadet.dk; info@danskeforlag.dk; kl@kl.dk; lederne@lederne.dk; sekretariatet@lopi.dk; mail@finansdanmark.dk
Emne: Høring over udkast til ændring af konkurrenceloven

Hermed fremsendes udkast til lovforslag om ændring af konkurrenceloven, høringsbrev samt høringsliste.

Eventuelle bemærkninger til udkastet skal være Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen i hænde

senest torsdag den 10. august 2017 kl. 12.00.

Med venlig hilsen

Kirsten Levinsen

Chefkonsulent/ Chief Special Advisor
Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen/
Danish Competition and Consumer Authority
Konkurrencejuridisk Center/
Competition Law Division
Direkte +45 4171 5154
E-mail kle@kfst.dk

Logo

Carl Jacobsens Vej 35

2500 Valby

Tlf. +45 4171 5000

Vi arbejder for velfungerende markeder

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen
Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby

Sendt til: hc@kfst.dk, kle@kfst.dk og jm@jm.dk

9. august 2017

Datatilsynet
Borgergade 28, 5.
1300 København K

CVR-nr. 11-88-37-29

Telefon 3319 3200
Fax 3319 3218

E-mail
dt@datatilsynet.dk
www.datatilsynet.dk

J.nr. 2017-112-0711

Dok.nr.

Sagsbehandler

Ahang Faraje

Direkte 3319 3232

Vedrørende høring over udkast til forslag om ændring af konkurrenceloven, j.nr. 17/06923-3

Ved e-mail af 23. juni 2017 har Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen anmodet om Datatilsynets bemærkninger til ovennævnte udkast til lovforslag.

Datatilsynet har noteret sig, at lovforslaget bl.a. af hensyn til kontrol- og tilsynsfunktioner samt efterforskning og hensynet til fortrolige forretningsforhold begrænser reglerne om oplysningspligt og indsigtsret i artikel 13-15 i databeskyttelsesforordningen, således at bestemmelserne, når databeskyttelsesforordningen finder anvendelse den 25. maj 2018, ikke finder anvendelse i sager og undersøgelser efter konkurrenceloven.

Kopi af dette brev er sendt til Justitsministeriets Lovafdeling.

Med venlig hilsen

Ahang Faraje

Fra: rr@rigsrevisionen.dk
Til: [Hanne Colberg](#)
Cc: [Kirsten Levinsen](#)
Emne: Lovforslag om ændring af konkurrenceloven <45778>
Dato: 9. august 2017 14:10:02
Vedhæftede filer: [image001.png](#)

Til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen

Rigsrevisionen modtog den 23. juni 2017 udkast til lovforslag om ændring af konkurrenceloven til høring.

Vi har gennemgået udkastet til lovforslag for bestemmelser om regnskab og revision i henhold til Rigsrevisorlovens §§ 7 og 10. Vi vurderer, at der ikke er sådanne bestemmelser og har ikke bemærkninger til udkastet.

Eventuelle spørgsmål kan stilles til undertegnede på telefon 33 92 84 46 eller via e-mail til rr@rigsrevisionen.dk med anførelse af det i overskriften anførte journalnummer.

Bekræft venligst, at denne e-mail er modtaget.

Med venlig hilsen

Peter Kjær Strandlyst
Specialkonsulent, COR-revisor

Logo Rigsrevisionen

Landgreven 4
DK-1301 København K

Tlf. +45 33 92 84 00
Dir. +45 33 92 84 46

pks@rigsrevisionen.dk
www.rigsrevisionen.dk
